

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

**EVALUAREA CRITERIALĂ
PRIN DESCRIPTORI**
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

CLASA A III-A

GHID METODOLOGIC

CHIȘINĂU, 2017

CZU 373.3.091(072)

E 93

Elaborat în baza Metodologiei ECD pentru clasa a 3-a, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, nr. 70 din 05 septembrie 2017).

Coordonatori:

Lilia POGOLȘA, dr. hab., prof. univ., MECC

Nicolae BUCUN, dr. hab., prof. univ., IȘE

Valentin CRUDU, dr., MECC

Valentina GAICIUC, MECC

Autori:

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE

Valentina GAICIUC, MECC

Ludmila URSU, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Oxana PALADI, dr., conf. univ., IȘE

Daniela STATE, grad did. sup., Liceul „Columna”, mun. Chișinău

Natalia DARII, grad did. sup., IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă

Stela BALTAG, grad did. sup., IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău

Valentina ARION, grad did. I., IPG „Ioan Vodă”, s. Hagimus, r-nul Căușeni

Nelu VICOL, dr., conf. univ., IȘE

Angela CURACIȚCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Viorica MĂȚILĂ-PARFENI, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți

Ana VARTIC, DGETS mun. Chișinău

Irina LIVIȚCHI, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun. Ungheni

Au colaborat:

Ala NIKITCENKO, MECC

Nadejda DIMITROVA, MECC

Ana STOLETNEAIA, US din Comrat

Angela TELEMAN, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Tamara DEMCENCO, grad did. sup., IPLT „Aleksandr Pușkin”, mun. Chișinău

Daniela COTOVIȚCAIA, MECC

Recenzenți:

Ala VITCOVSCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”

Aliona BRIȚCHI, dr., US „A. Russo” din Bălți

Lucia PÎRĂU, grad did. I, IPLT „M. Eminescu”, mun. Bălți

Rodica AGAFIAN, grad did. I, OLSDÎ Orhei

ISBN 978-9975-48-119-9

© Institutul de Științe ale Educației, 2017

Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar : Clasa a 3-a : Ghid metodologic / Mariana Marin, Valentina Gaiciuc, Ludmila Ursu [et al.] ; coord.: Lilia Pogolșa [et al.] ; au colab.: Ala Nikitcenko [et al.] ; Inst. de Științe ale Educației. — Chișinău : Tipogr. „Cavaioli”. — 64 pag. : fig., tab.

Aut. sunt indicați pe vs. f. de tit. — Referințe bibliogr.: p. 26 (35 tit.). — 1000 ex.

ISBN 978-9975-48-119-9

73.3.091(072)

E 93

CUPRINS

1. REPERE DE BAZĂ ALE METODOLOGIEI PRIVIND IMPLEMENTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI, CLASA A III-A.....	5
1.2. Actualizarea și esențializarea noțiunilor de bază. Specificări pentru clasa a III-a.....	5
1.3. Produsele școlare. Organizarea procesului de ECD în clasa a III-a.....	7
1.4. Tipurile de evaluare din perspectiva ECD. Specificări pentru clasa a III-a.....	8
2. METODOLOGIA PROIECTĂRII DIDACTICE DIN PERSPECTIVA ECD	10
2.1. Proiectarea de lungă durată	10
2.2. Proiectarea de scurtă durată.....	13
3. TEHNOLOGII DE EVALUARE	15
3.1. Mijloacele și tehnicile esențiale ale autoaprecierii	15
3.2. Autoaprecierea elevului de vârstă școlară mică	16
3.3. Recomandări pentru formarea la elevi a capacității de autoevaluare în contextul ECD	17
3.4. Instrumentarea autoevaluării în contextul ECD	18
3.5. Tehnologia evaluării sumative orale.....	20
4. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A III-A.....	21
4.1. Înregistrarea calificativelor.....	21
4.2. Procedeeul „R” - RECUPERARE.....	21
4.3. Stabilirea calificativelor. Conversia punctajului.....	22
4.4. Verificarea probelor de evaluare sumativă	22
4.5. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor.....	22
4.6. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului.....	25
4.7. Tabelul de performanță școlară	25
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:	26

ANEXE

1. PRODUSE RECOMANDATE ȘI CRITERII DE SUCCES, CLASA A III-A	27
2. 100 DE CUVINTE ÎNCURAJATOARE PENTRU UN COPIL.....	38
3. PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. LIMBA ROMÂNĂ, CLASA A III-A	39
4. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (Limba română, clasa a III-a)	41
5. PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. MATEMATICĂ, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)	42
6. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (Matematică, clasa a III-a)	44
7. PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. ȘTIINȚE, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)	44
8. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (Științe, clasa a III-a)	46
9. PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)	46
10. PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ. LIMBA ROMÂNĂ, CLASA A III-a.....	48
11. PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ. MATEMATICĂ, CLASA A III-a	51
12. PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ. EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA A III-a	56
13. PLAN DE RECUPERARE. MODELE ORIENTATIVE.....	58
14. MONITORIZAREA PUNCTUALĂ A PERFORMANȚELOR. SINTEZA PERFORMANȚELOR	59
15. FIȘE PENTRU PORTOFOLIUL ELEVULUI	60
16. TABELUL DE PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ, CLASA A III-A (școala națională)	61

ABREVIERI:

MECD	Metodologia evaluării criteriale prin descriptori	FB	Calificativul <i>Foarte Bine</i>
ECD	Evaluare criterială prin descriptori	B	Calificativul <i>Bine</i>
CES	Cerințe educaționale speciale	S	Calificativul <i>Suficient</i>
EI	Evaluare inițială	ind.	Nivelul de performanță <i>Independent</i>
ES	Evaluare sumativă	ghid.	Nivelul de performanță <i>Ghidat de învățător</i>
ESO	Evaluare sumativă orală	spr.	Nivelul de performanță <i>Cu mai mult sprijin</i>
EA	Evaluare anuală		
EFE	Evaluare formativă în etape		

CUVÂNT ÎNAINTE

Evaluarea reprezintă astăzi un element prioritar pentru întregul sistem educațional, dar cu precădere pentru învățământul primar. Situația este dictată de Codul educației care a demarat o reformă în procesul de predare-învățare-evaluare în anul 2015, de la 1 septembrie, când a fost pus în aplicare articolul 16, alineat 5¹.

Prezentul ghid constituie un instrument de lucru adresat cadrelor didactice care activează la clasa a III-a, iar **scopul** general al acestuia este *de a susține și a dirija cu succes activitatea de evaluare* prin dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de a proiecta și a realiza evaluarea criterială prin descriptori, în conformitate cu metodologia specifică pentru clasa a III-a.

Utilitatea și pertinența acestui ghid sunt susținute de **obiectivele** pe care le urmărește:

- Îmbogățirea culturii evaluative a cadrelor didactice prin esențializarea noțiunilor de bază ale ECD din perspectiva învățământului centrat pe competențe și argumentarea tendințelor de modernizare a evaluării;
- Explicitarea metodologiei de aplicare a criteriilor și a descriptorilor de evaluare în conformitate cu Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa a III-a, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 70 din 05 septembrie 2017);
- Asistarea cadrelor didactice în procesul de evaluare prin sugerarea unor modele orientative de secvențe instructive, lecții bazate pe metode, procedee, instrumente de evaluare;
- Aprofundarea noțiunilor de evaluare criterială prin descriptori prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic;
- Analiza reflexiv-critică și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea schimbării în cultura evaluativă;
- Utilizarea coerentă a criteriilor de evaluare, a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de evaluare, în contextele evaluării fără note;
- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative;
- Valorificarea rezultatelor școlare ale elevilor, în vederea diferențierii și individualizării învățării.

În elaborarea subiectelor la prezentul ghid s-au avut în vedere:

- actualitatea temelor în raport cu tendințele contemporane ale politicilor educaționale europene/mondiale;
- adecvarea evaluării la paradigma centrată pe competențe;
- asigurarea unui echilibru optim între abordările teoretice, temele de reflecție și temele aplicative;
- posibilitățile reale de aplicare prin modelarea situațiilor didactice de evaluare criterială prin descriptori;
- experiența acumulată prin implementarea evaluării criteriale în clasele I-II în anii 2015-2017.

Prin ghidul dat tindem să aducem cadrele didactice la următoarea convingere: aplicată sistematic pe parcursul activităților de învățare, transversal și longitudinal, evaluarea criterială prin descriptori va avea dublu scop: informează cadrul didactic cu privire la dificultățile întâmpinate de către unii elevi în învățare, determinându-l să-și reconsidere strategia de predare, iar elevilor, arătându-le până la ce nivel au ajuns, permițând activități remediale.

Autorii

¹ Articolul 16. Evaluarea și scara de notare. (5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.

1. REPERE DE BAZĂ ALE METODOLOGIEI PRIVIND IMPLEMENTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI, CLASA A III-A

1.1. Prezentare generală

MECD în clasa a III-a [9] este elaborată în temeiul Codului educației al Republicii Moldova *Articolul 16, alineat 5, articolul 3, articolul 152* [1], are **scopul** de a reglementa acțiunile manageriale și didactice privind continuarea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori, și este obligatorie pentru aplicare din 1 septembrie 2017. **Elementul de noutate** constă în abordarea holistică a ECD la nivelul proiectării didactice eșalonate (de lungă și de scurtă durată) și al instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

Obiectivele MECD în clasa a III-a sunt: *confirmarea* noțiunilor aferente ECD prin accentuarea rolului auto-evaluării elevului; *explicitarea* psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic; *inițierea* în proiectarea eșalonată a ECD la nivelul proiectărilor de lungă și de scurtă durată; *utilizarea* coerentă a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare; *administrarea* eficientă a instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor: portofoliul performanțelor școlare, diagrama de monitorizare a performanțelor școlare, tabelul de performanță școlară; *interpretarea* rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative; *valorificarea* rezultatelor școlare ale elevilor în vederea diferențierii și individualizării învățării; *analiza* reflectiv-critică și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea schimbărilor în cultura evaluativă; *manifestarea* culturii evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării.

1.2. Actualizarea și esențializarea noțiunilor de bază. Specificări pentru clasa a III-a

Obiectul evaluării în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului. În ideea că fiecare copil este unic și valoros, procesul ECD este subordonat interesului superior al copilului, fiind fundamentat pe un sistem unitar de **principii** psiho-pedagogice și didactice [9, p. 7].

Baza metodologică a ECD este evaluarea pentru învățare, iar **obiectivul principal** rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic.

Astfel, ECD este abordată ca un proces dinamic, holistic, continuu și complex de determinare și valorificare a particularităților individuale de învățare ale copilului în vederea sporirii performanțelor lui individuale și reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor.

Criteriile de evaluare sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem. Sintagma „criterii de evaluare” se utilizează doar de către cadrele didactice în medii profesionale, la scrierea rapoartelor, lucrărilor metodice, articolelor etc. Criteriile de evaluare se prezintă elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular.

Exemplu

Criterii de succes (pentru elevi)	Criterii de evaluare (pentru cadre didactice)
1. Citesc cursiv, fluid textul. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.	1. Citește cursiv, fluid textul. 2. Articulează corect toate cuvintele. 3. Respectă intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.

Descriptorii reprezintă criteriile calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în **comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora**.

Astfel, descriptorii generali pentru învățământul primar descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni interconținute:

- **dimensiunea cumulativă** (decizională) vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și **permite atribuirea calificativelor: foarte bine, bine, suficient;**
- **dimensiunea formativă** (formatoare, dinamică) vizează comportamentul performanțial al elevului și **permite stabilirea nivelului de performanță: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin.**

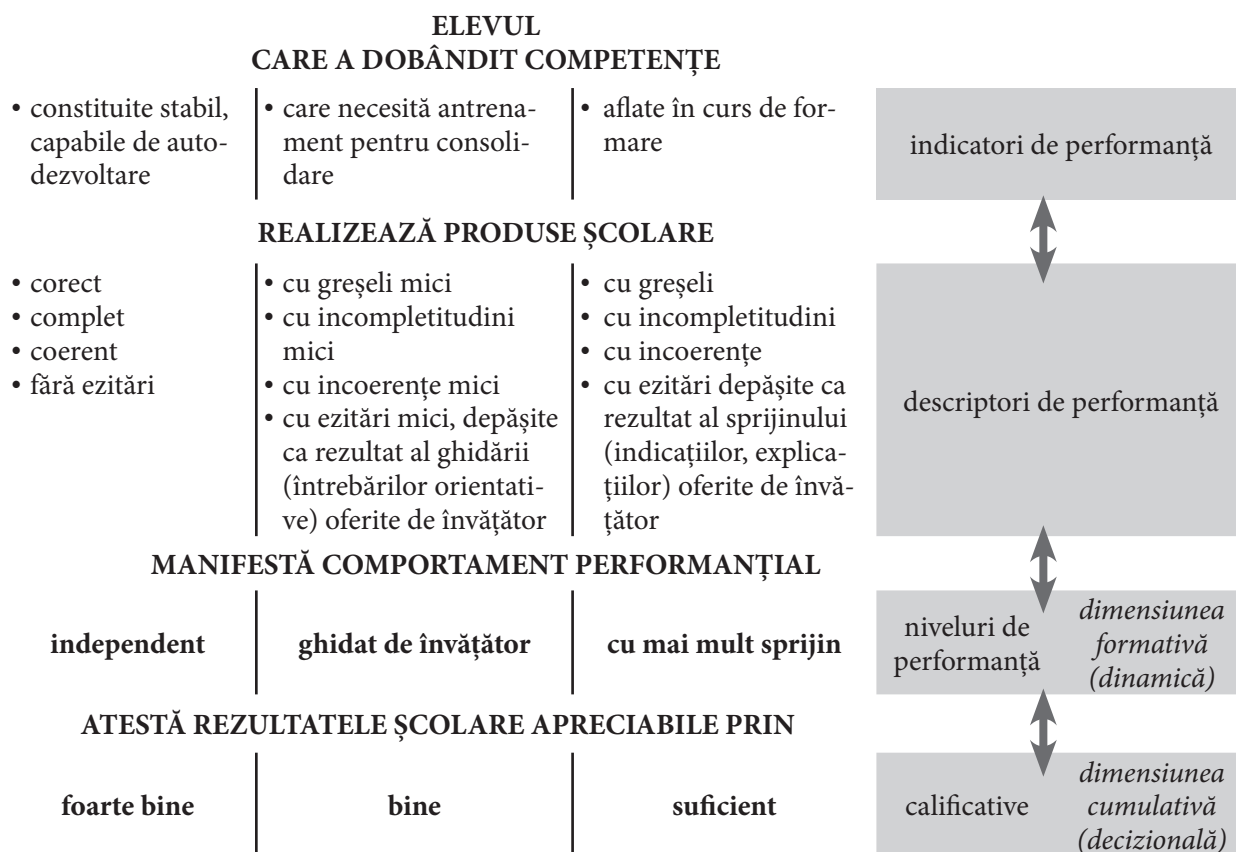

Figura 1. Corelarea dimensiunilor formativă și cumulativă ale aprecierii rezultatelor școlare în contextul ECD

ECD se înscrie în paradigma evaluării formatoare, de aceea MECD în clasele I-III acordă prioritate dimensiunii formative a aprecierii rezultatelor școlare – comportamentului performanțial al elevului.

Conform MECD în clasa a III-a, comportamentul performanțial al elevilor este urmărit la toate disciplinele școlare – prin monitorizarea dinamicii nivelurilor de performanță *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin* în procesul evaluării formative.

i Dimensiunea cumulativă este vizată doar la Limba română și Matematică – prin acordarea calificativelor *foarte bine, bine, suficient* la evaluările sumative. Aprecierea rezultatelor evaluării sumative la celelalte discipline nu se focalizează pe dimensiunea cumulativă (nu se acordă calificative). Astfel, școlarii mic i se oferă șanse sporite pentru edificarea comportamentului performanțial de succes într-un ritm confortabil și în contextul individual al formării personalității.

Pentru copiii cu CES se folosește același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

Tabelul 1. Utilizarea criteriilor de evaluare, a descriptorilor și a calificativelor în clasa a III-a

Disciplinele școlare în clasa a III-a	Evaluarea inițială	Evaluarea formativă	Evaluarea sumativă Se trec în catalog calificativele abreviate.
Limba de instruire (română, rusă)	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Matematică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
Științe	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Limba străină	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația moral-spirituală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative

Educația fizică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația muzicală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația plastică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
Educația tehnologică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative

1.3. Produsele școlare. Organizarea procesului de ECD în clasa a III-a

MECD în clasa a III-a reliefează accepțiunea asupra noțiunii de **produs școlar – rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții**. Termenul *produs*, ca forma în care informația este stocată și procesată, este enunțat în Modelul lui Guilford, alături de *conținut* și *proces*. În acest context, produsul relatează despre tipurile de informații pe care le procesează de la tipurile de conținut. Produsul este rezultatul operațiunii efectuate de individ și este compus din două elemente „dimensiuni”: *conținutul* – element asupra căruia se va efectua operațiunea; *operațiunea* – activitate intelectuală produsă de individ care se aplică obiectului [18, p. 27]. Reieșind din inseparabilitatea acestor două dimensiuni, MECD admite formularea produselor școlare atât pornind de la conținut (de ex.: *Bilețelul scris*), cât și de la operațiune (de ex.: *Scrierea bilețelului*).

Relația finalității curriculare – produse școlare:

<ul style="list-style-type: none"> • Competențe specifice • Sub-competențe • Produse școlare 	<ul style="list-style-type: none"> nivel de disciplină pe ciclul de învățământ nivel de unitate de conținut pe clasă nivel de activitate de evaluare la lecție
---	---

Nu evaluăm competențe, dar „urme” vizibile ale acestora, adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor [17, p. 130] și care pot fi de ordin intelectual, moral sau material. O competență poate fi evaluată prin mai multe produse, fapt ce oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea unui produs în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile. Lista produselor școlare are caracter deschis și poate fi completată continuu, dar este recomandabil de a identifica produsul adecvat, proiecția cea mai veridică pentru fiecare competență specifică în conformitate cu clasa concretă.

MECD în clasa a III-a prezintă produsele școlare recomandate pentru disciplinele obligatorii în clasa a III-a (Anexa 1). În listele pe discipline, fiecărui produs școlar i se atribuie un număr de ordine (P1, P2, P3 etc.). Numerația respectivă va fi utilizată în proiectările didactice de lungă și de scurtă durată, în instrumentele de monitorizare a performanțelor elevilor.

Fiecare produs școlar este însoțit de un sistem de criterii de succes. În contextul MECD, **produsul și sistemul aferent de criterii alcătuiesc împreună o unitate integră și inseparabilă**, care va fi utilizată în cadrul diverselor situații didactice: în proiectare; la elaborarea instrumentelor de evaluare; la completarea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

i MECD se aplică și în cadrul disciplinelor opționale, învățătorul având posibilitatea de a formula propriile produse școlare și a elabora criterii de succes după modelul disciplinelor obligatorii înrudite. Pot fi propuse produse opționale și în cadrul disciplinelor obligatorii – un produs opțional într-un modul, prin corelare cu o finalitate curriculară. Produsul opțional poate fi selectat din lista exemplurilor propuse (Anexa 1, p. 37) sau elaborat personal în unitate cu un sistem de criterii. Propunerea se va argumenta în funcție de necesitățile și interesele elevilor sau alți factori, învățătorul asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra elevului. În proiectările didactice, produsul opțional se va marca cu asterisc și se va prezenta deplin, împreună cu criteriile de succes.

Cum utilizează cadrul didactic produsele școlare?

- Studiază listele de produse școlare recomandate pentru clasa a III-a, însoțite de criterii de succes.
- Atașează lista produselor recomandate și a criteriilor de succes pentru disciplina respectivă la proiectarea de lungă durată și la diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor.
- Valorifică produsele în proiectarea de lungă și de scurtă durată, în elaborarea instrumentelor de evaluare și în instrumentele de monitorizare a performanțelor.
- Pentru a realiza proiectarea la nivelul unității de învățare din perspectiva ECD, selectează produsele potrivite, prin corelare cu sub-competențele prevăzute la modulul respectiv, și le eșalonează pe cursul temporal al modulului, anticipând contextul activităților evaluative care urmează a fi desfășurate.

- În cadrul lecțiilor, valorifică produsele în instrumentele de evaluare. Pentru a elabora un instrument de evaluare (probă orală, scrisă sau practică, test etc.), alege produsul(ele) în funcție de: sub-competențele vizate în lecție; obiectivele lecției; varietatea situațiilor de învățare determinate de didactica disciplinei; experiența de cunoaștere a elevilor. Produsul/produsele alese orientează cadrul didactic în alcătuirea sarcinilor propuse elevilor în activitatea de evaluare. Astfel, nu la toate lecțiile se valorifică produse școlare, ci doar în cazul evaluării instrumentale și în contextul strategiei/tipului de evaluare care se vizează.

1.4. Tipurile de evaluare din perspectiva ECD. Specificări pentru clasa a III-a

Tipurile de evaluare valorificate în contextul MECD în clasele I-III sunt [12, 20, 16]:

- evaluarea inițială (EI);
- evaluarea formativă:
 - evaluarea formativă în etape (EFE);
 - evaluarea formativă punctuală (EFP);
 - evaluarea formativă interactivă (EFI);
- evaluarea sumativă (ES).

Ținând cont de caracterul formativ al evaluării inițiale, în figura 2 se ilustrează frecvența, consecutivitatea și valoarea tipurilor de evaluare care stimulează elevul printr-un feed-back permanent dinspre cadrul didactic.

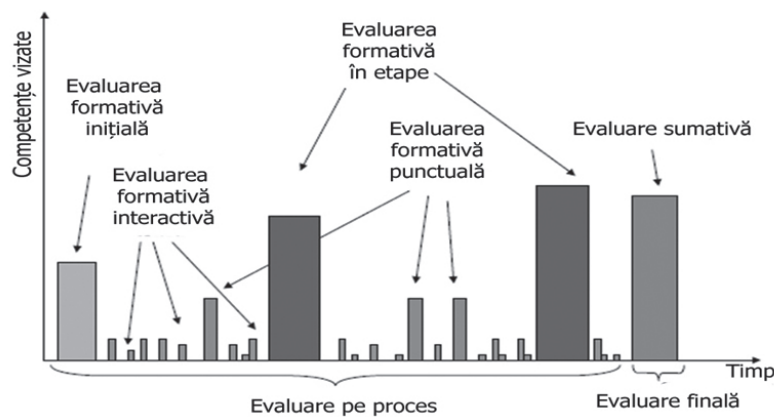

Figura 2. Modelul temporal al evaluării formative și sumative (M. Houart, 2001)

..... EVALUAREA INIȚIALĂ:

- **se proiectează în cadrul unei lecții** la începutul unui parcurs de învățare semnificativ (an școlar, semestru, unitate de învățare) și are caracter predictiv;
- **este precedată prin activități evocative:** actualizare/reactualizare, restructurare;
- **se raportează** la finalitățile curriculare însușite anterior, determinate ca fiind necesare pentru succesul elevilor în noul parcurs de învățare;
- **poate fi non-instrumentală, dar și instrumentală** – pe bază de instrumente de evaluare alese în funcție de contextul specific: probă orală, scrisă sau practică, test, interogare evaluativă în forme diverse (de ex.: dictare matematică, dictare cu aprecierea valorii de adevăr, joc didactic „Așa – da, așa – nu” etc.); în instrumentarea evaluării inițiale pot fi utile diverse tehnici interactive („Știu–Vreau să știu–Învăț” etc.);
- **este de tip reflexiv** și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- **este ghidată de învățător**, care își asumă responsabilitatea corectării ulterioare a parcursului de învățare a elevului prin combaterea și prevenirea dificultăților eventuale;
- **presupune apreciere** pe bază de descriptori, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare (Anexa 2); la discreția cadrului didactic, rezultatele pot fi înregistrate în instrumente de monitorizare a performanțelor elevilor.

Evaluări inițiale în clasa a III-a:

- la începutul fiecărei unități de învățare;
 - la începutul semestrului 2 – în cazul în care continuă o unitate de învățare din semestrul precedent.
- Notă:** La Matematică, evaluarea inițială la debutul anului școlar se realizează la finele modului 1 (evocativ).

..... EVALUAREA SUMATIVĂ:

- **se proiectează la finele unui parcurs de învățare semnificativ** (an școlar, semestru, unitate de învățare), în vederea cumularii rezultatelor; în cursul unei unități de învățare voluminoase poate fi proiectată și o evaluare sumativă secvențială;

- este precedată prin activități de analiză-sinteză (1-3 ore, în funcție de context) și urmată de activități diferențiate în conformitate cu rezultatele elevilor (recuperare/reînvățare, antrenament și dezvoltare);
- se raportează, integral, la toate sub-competențele stipulate pentru unitatea/parcursul care se vizează;
- este instrumentală – se realizează pe bază de instrumente de evaluare: test (însoțit de matrice de specificații și barem de corectare/verificare/apreciere), probă (orală, scrisă sau practică); în funcție de specificul disciplinei și alți factori de impact, pot fi valorificate metode alternative de evaluare: proiectul, portofoliul, investigația;
- este ghidată de învățător, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative; astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică.

Evaluări sumative în clasa a III-a			
	semestrul 1	semestrul 2	total
Limba română	6 = 4 (scris) + 2 (oral)	7 = 4 (scris) + 2 (oral) + 1 (anuală)	13 = 8 (scris) + 4 (oral) + 1 (anuală)
Matematică	3 (scris) = 2 (la fine de module) + 1 (secvențială)	3 (scris) = 2 (la fine de module) + 1 (anuală)	6 (scris) = 5 (la fine de module) + 1 (anuală)
Celelalte discipline	1 (semestrială)	1 (semestrială)	2 (semestriale)

Notă: La Matematică, evaluarea anuală se realizează în cadrul modulului 6 (recapitulativ).

În clasa a III, rezultatele evaluării sumative se apreciază:

<p>la Limba română și Matematică prin acordarea de calificative (foarte bine, bine, suficient) în baza aceluiași procedeu de conversie, care a fost aplicat în clasa a II-a; calificativele se înregistrează în catalogul clasei;</p>	<p>la celelalte discipline pe bază de descriptori, cu ajutorul cuvintelor încurajatoare; la dorință, punctajul acumulat sau nivelul de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) poate fi înregistrat în diagrama învățătorului.</p>
--	---

..... EVALUAREA FORMATIVĂ ÎN ETAPE:

- se proiectează în cadrul unor lecții din parcursul de învățare finalizat prin evaluare sumativă:
 - la Limba română și Matematică – pe parcursul modulului, raportându-se la câteva dintre sub-competențele stipulate pentru modulul respectiv (de obicei, 2-3 sub-competențe, în funcție de contextul concret) și „pregătind” etapizat evaluarea sumativă la finele modulului;
 - la celelalte discipline – la finele fiecărui modul, raportându-se, integral, la sub-competențele pentru modulul dat și „pregătind” etapizat evaluarea sumativă la finele semestrului respectiv;
- în cadrul unui parcurs de învățare, totalitatea sub-competențelor vizate prin evaluările formative în etape trebuie să acopere integral lista sub-competențelor vizate prin evaluarea sumativă la sfârșitul parcursului respectiv;
- este instrumentală și presupune valorificarea produselor selectate pentru fiecare dintre sub-competențele vizate (de obicei, 1-3 produse la fiecare sub-competență, în funcție de contextul concret);
- este de tip reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- oferă posibilitatea de apreciere a gradului de realizare a fiecărui produs școlar prin stabilirea nivelului de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) pe bază de descriptori; stabilirea nivelului mediu pentru toate produsele evaluate într-o probă de EFE nu este relevantă pentru valorificarea rezultatelor, inducând mai mult o apreciere cumulativă decât formativă; rezultatele EFE pot fi înregistrate în diagrama învățătorului, în tabelul de monitorizare etapizată a performanțelor.

Evaluări formative în etape în clasa a III:

<p>la Limba română și Matematică circa 2-3 pe parcursul fiecărui modul, „pregătind” evaluarea sumativă de la sfârșitul modulului;</p>	<p>la celelalte discipline la finele fiecărui modul, „pregătind” evaluarea sumativă de la sfârșitul semestrului.</p>
--	---

..... EVALUAREA FORMATIVĂ PUNCTUALĂ:

- **complementează EFE** în vederea asigurării caracterului continuu al evaluării formative în cadrul unității/parcursului de învățare;
- **se raportează** punctual la una dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă de învățare;
- **este instrumentală** și presupune valorificarea a 1-2 produse selectate pentru sub-competența vizată (în funcție de contextul concret);
- **poate fi realizată atât la toată clasa de elevi, cât și diferențiat**, cu focalizare punctuală pe unii elevi, selectați în funcție de necesități individuale; formele de realizare diferențiată pot fi diverse: scrise, orale sau practice; individuale sau grupale;
- **este de tip reflexiv** și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- **este ghidată de învățător** pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- **oferă posibilitatea monitorizării dinamicii individuale a comportamentului performanțial al elevului** prin stabilirea nivelurilor de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) pe bază de descriptori; rezultatele se înregistrează în diagrama învățătorului, în cadrul monitorizării punctuale a performanțelor (selectiv), în special la Limba română și Matematică.

..... EVALUAREA FORMATIVĂ INTERACTIVĂ:

- **complementează EFE și EFP** în vederea asigurării caracterului continuu al evaluării formative în cadrul unității/parcursului de învățare;
- **se raportează** la obiectivele lecției;
- **se realizează fără instrumentare** (nu presupune instrument de evaluare);
- este o activitate de tip feed-back:
 - emoțional (de ex.: zâmbet; gesturi de aprobare; mimică de încurajare);
 - de conținut (de ex.: ai scris corect; ai fost original; ai citit cu o intonație potrivită; ai rezolvat corect; fii atent în continuare la utilizarea liniei de dialog);
 - de activitate (de ex.: te-ai implicat; ai fost activ; ai apreciat obiectiv colegul; ai susținut atmosfera de lucru în grup; am încredere că poți să te implici; ai nevoie de un pic de curaj);
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă;
- **este ghidată de către învățător** pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare, cu oferirea de descriptori; rezultatele nu se înregistrează.

2. METODOLOGIA PROIECTĂRII DIDACTICE DIN PERSPECTIVA ECD

Proiectarea demersului didactic la o disciplină școlară solicită cadrului didactic gândirea în avans a derulării evenimentelor la clasă, o prefigurare a predării, învățării și evaluării, eșalonată pe două niveluri intercondiționate:

- proiectarea de lungă durată (pentru un an școlar, un semestru, o unitate de învățare);
- proiectarea de scurtă durată (pentru o lecție sau altă formă de organizare, de ex., excursie).

2.1. Proiectarea de lungă durată

Proiectul de lungă durată:

- include *antetul, administrarea disciplinei și proiectele unităților de învățare*;
- este un *document managerial* care se întocmește de către cadrul didactic la începutul anului școlar pentru fiecare disciplină de învățământ și admite operarea unor ajustări, dezvoltări pe parcursul anului, în funcție de dinamica reală a clasei de elevi;
- trebuie să constituie un *instrument funcțional* care să asigure un parcurs ritmic al conținuturilor și evaluărilor în cheia paradigmei ECD, punctat pe structura anului școlar și orientat spre realizarea finalităților curriculare de către elevii clasei;
- este oportun să poarte un *caracter personalizat* realizând o confluență a normativității didactice cu creativitatea și competența profesională a pedagogului – benefică, întâi de toate, pentru elev; proiectările de lungă durată editate pot fi folosite ca repere pentru demersul personalizat.

MECD în clasa a III-a prevede atât **operarea obligatorie a unor elemente de proiectare eșalonată a ECD**, cât și **optimizări care duc la restrângerea unor elemente** în vederea cumulării firești și armonioase a experienței.

Managerii nu vor impune imediat variantele de proiectare extinse din perspectiva ECD, dar vor susține și vor promova implementarea treptată a acestora.

Cadrele didactice au dreptul să realizeze la începutul anului școlar doar proiectarea administrării disciplinei, iar proiectarea unităților de învățare (modulelor) să o realizeze pe parcurs, pe măsura finalizării implementării proiectului unității anterioare. Adoptând inițial varianta tradițională a proiectului unui modul, învățătorul o va putea completa pe parcurs în cheia extinderilor propuse, dobândind, astfel, experiența necesară pentru a realiza proiectarea unui modul ulterior în varianta extinsă din perspectiva ECD.

► **Antetul proiectului de lungă durată** va include următoarele elemente obligatorii:

- **Disciplina** – se scrie denumirea disciplinei în conformitate cu Planul-cadru.
- **Competențele specifice disciplinei** – se transcriu din curriculum disciplinar (v. *Concepția didactică a disciplinei*);
- **Bibliografie** – se listează produsele curriculare aferente disciplinei:
 - produse curriculare principale: curriculum disciplinar, manualul școlar aprobat de MECC;
 - produse curriculare auxiliare: ghiduri metodice pentru cadrele didactice, instrucțiuni metodologice, caiete de activitate independenta pentru elevi, culegeri de teste, softuri educationale.

i Auxiliarele pentru elevi se vor alege de către învățători în mod judicios, ținând cont de prevederile curriculare, posibilitățile de armonizare cu manualul aprobat de MECC, necesitățile și preferințele elevilor, posibilitățile financiare ale părinților. Aceste suporturi nu sunt obligatorii, iar alegerea lor se va consulta cu managerul pentru învățământul primar. Managerul va exclude abuzul de suporturi didactice auxiliare, precum nici nu va impune procurarea unor anumite suporturi.

► **Structura proiectului de administrare a disciplinei, în varianta minimă**, va avea următoarea rubrică:

Varianta minimă			
Administrarea disciplinei:			
Nr. de ore/săptămână	Nr. de ore/an	Evaluări sumative pe an	
		Sem. 1	Sem. 2

Unitățile de învățare	Nr. de ore	Observații

Varianta extinsă din perspectiva ECD presupune eșalonarea evaluărilor inițiale (EI), evaluărilor formative în etape (EFE) și a evaluărilor sumative (ES) în cursul anului școlar. Astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul evaluării formative și să asigure continuitatea procesului evaluativ. Totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.

Varianta extinsă din perspectiva ECD				
Administrarea disciplinei:				
Nr. de ore/săptămână	Nr. de ore/an			
		Evaluări		
		EI	EFF	ES

Unitățile de învățare	Nr. de ore	Evaluări			Observații
		EI	EFF	ES	

Indicații pentru completarea rubricilor

- **Nr. de ore/săptămână** – se scrie în conformitate cu Planul-cadru.
- **Nr. de ore/an** – se calculează în funcție de structura anului școlar care este stabilită pentru fiecare an școlar în parte de către MECC al Republicii Moldova.
- **Unitățile de învățare** – pot fi eșalonate preluând denumirile modulelor din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*) sau denumirile capitolelor (modulelor) din manualul aprobat de MECC pentru anul în curs.
- **Nr. de ore/modul** – se proiectează orientativ, ținând cont de: recomandările din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*); conținuturile respective din manual; complexitatea conținuturilor; ritmul de învățare al elevilor etc.

- **Evaluări (varianta extinsă)** – se proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), evaluări formative în etape (EFE) și evaluări sumative (ES) în cursul fiecărei unități de învățare, în conformitate cu specificările etalate în subcapitolul 1.4. Astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul evaluării formative și să asigure continuitatea procesului evaluativ. Totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.
- **Observații** – se înregistrează modificările care, eventual, vor surveni pe parcursul anului școlar.
- Cadrul didactic are libertatea de a completa tabelul *Administrarea disciplinei* cu alte rubrici care îi pot facilita activitatea de proiectare. De exemplu: poate face o demarcație între semestre și totalizări la finele fiecărui semestru și la finele anului școlar; poate include rubrica *Săptămâna* destinată repartizării orientative pe săptămâni a orelor rezervate pentru parcurgerea modulului (de ex., S₁, S₂...etc. sau prin precizarea perioadelor calendaristice).

În anexe se oferă modele orientative de proiecte ale administrării disciplinelor Limba și română (Anexa 3), Matematică (Anexa 5), Științe (Anexa 7), Educația tehnologică (Anexa 9), cu extinderi din perspectiva ECD.

► **Structura proiectului unei unități de învățare** va avea următoarea rubrică:

Unitatea de învățare: _____

Numărul de ore alocate: _____

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Indicații pentru completarea rubricilor

- **Unitatea de învățare** – se trece numărul de ordine și denumirea unității în conformitate cu eșalonarea din tabelul *Administrarea disciplinei*. Proiectarea la nivelul unității de învățare poate fi realizată atât la începutul anului școlar, cât și pe parcurs – pe măsură ce se finalizează implementarea proiectului modulului anterior.
- **Nr. de ore alocate** – se trece numărul corespunzător din tabelul *Administrarea disciplinei*.
- **Sub-competențe** – în variantă schematică, se transcriu numerele de ordine ale tuturor sub-competențelor prevăzute pentru modulul dat în curriculum disciplinar (de exemplu: 3.1; 3.2; 3.3 etc.). Dacă se consideră necesar, se transcriu din curriculum.
- **Detalii de conținut** – se eșalonează subiectele tematice pentru unități de 1-3 ore, care pot fi preluate din manualul aprobat de MECC, din lista de conținuturi din curriculum disciplinar; apoi, în funcție de specificul disciplinei, creativitatea pedagogului și alți factori, se explicitează parcursurile elevilor la fiecare lecție – mai succint sau mai desfășurat; înscriserile din această rubrică trebuie să evidențieze formulări esențializate care se vor trece în catalogul clasei la fiecare lecție;
- **Data** – se trec datele calendaristice pentru fiecare subiect tematic indicat în coloana anterioară, ținând cont de structura anului școlar.
- **Resurse** – se indică paginile din manual și, eventual, din suporturi didactice auxiliare, pentru fiecare subiect tematic; la discreția învățătorului, pot fi notate și alte elemente (materiale didactice, forme de organizare a activităților ș.a.); la nivelul unității de învățare nu este obligatoriu de a proiecta metodele și formele activității didactice la lecții (la dorință, referințe la acest aspect pot fi făcute în detalierea conținuturilor).
- **Evaluare (varianta minimă)** – înscriserile din această coloană vor indica lecțiile în cadrul cărora se proiectează evaluarea: inițială (EI); formativă în etape (EFE); sumativă (ES), inclusiv anuală (EA); evaluările formative punctuale și cele interactive au ca funcție prioritară învățarea, de aceea nu este necesar de a le proiecta la nivel de unitate de învățare, acestea se vor proiecta la nivel de lecție.

Varianta extinsă din perspectiva ECD urmărește corelarea procesului evaluării formative pe bază de produse școlare și a evaluării sumative la finele modulului. În această variantă, înscriserile din rubrica *Evaluare* se completează cu produsele selectate pentru evaluările formative în etape. De exemplu, abrevierea *EFE (P1, P2)* înseamnă că evaluarea formativă în etape se va realiza pe baza produselor *P1* și *P2* din lista produselor recomandate la disciplina respectivă (Anexa 1).

i Este important ca **totalitatea produselor școlare supuse evaluării formative în etape pe parcursul unității de învățare să asigure o acoperire fidelă a sub-competențelor care vor fi vizate prin evaluarea sumativă la finele unității** (conform curriculumului disciplinar, „evaluările realizate la finele modulului vor demonstra posedarea sub-competențelor” respective).

Pentru a verifica dacă produsele sunt selectate bine, se recomandă confruntarea cu sub-competențele prevăzute la modul, de exemplu, în formă tabelară (de ex. tabelele *Detalii Evaluare*, din Anexele 3, 5, 7, 9).

În anexe se oferă modele orientative de proiecte ale unei unități de învățare la disciplinele Limba și literatura română (Anexa 3), Matematică (Anexa 5), Științe (Anexa 7), Educația tehnologică (Anexa 9), cu extinderi din perspectiva ECD.

2.2. Proiectarea de scurtă durată

Proiectul didactic de scurtă durată oferă o schemă rațională a desfășurării lecției, pornind de la trei repere interconținute:

- ceea ce ne propunem să realizăm – *obiectivele lecției*;
- elementele necesare pentru a realiza ceea ce ne-am propus – *conținuturi și strategii didactice* (forme; metode, procedee și tehnici; mijloace);
- modul în care măsurăm eficiența învățării – *strategii de evaluare*.

Elaborarea proiectului didactic începe cu încadrarea lecției în unitatea de învățare, ceea ce implică stabilirea tipului de lecție, iar tipul lecției este corelat cu tipul de evaluare care poate fi valorificat la lecție. Din perspectiva ECD, această corelare se configurează în modul următor:

Tipuri de lecție centrate pe formarea de competențe	Tipuri de evaluare posibile
de formare a capacităților de <i>dobândire</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>înțelegere</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • formativă punctuală • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>aplicare</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • formativă punctuală • formativă în etape • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>analiză-sinteză</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • sumativă • formativă în etape • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>evaluare</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • inițială • formativă punctuală • formativă interactivă
<i>mixtă</i>	<ul style="list-style-type: none"> • inițială • formativă punctuală • formativă interactivă

- **Antetul proiectului de scurtă durată** va fi completat cu rubrica „Strategii de evaluare” în care vor fi proiectate:
- **tipul de evaluare** (inițială, formativă interactivă, formativă punctuală, formativă în etape, sumativă);
 - **instrumentul de evaluare** (probă scrisă/probă orală/probă practică/test/proiect etc.)
 - **produsul(ele) evaluate** – doar în cazul evaluării instrumentale (evaluare formativă punctuală; evaluare formativă în etape).

Exemplul 1

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁:
O₂:etc.
- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:
 - mijloace:
- **Strategii de evaluare:** evaluare formativă interactivă (procedeele cromatic).

Exemplul 2

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁:
O₂:etc.
- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:
 - mijloace:
- **Strategii de evaluare:** evaluare formativă în etape (probă scrisă: produsele P1, P2); evaluare formativă interactivă.

Exemplul 3

- **Subcompetențe:** 1.1.; 1.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁:
O₂:etc.
- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:
 - mijloace:
- **Strategii de evaluare:** evaluare formativă punctuală (probă scrisă: produsul P5); evaluare formativă interactivă.

Exemplul 4

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁:
O₂:etc.
- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:
 - mijloace:
- **Strategii de evaluare:** evaluare inițială (dictare matematică); evaluare formativă interactivă (semaforul culorilor).

Exemplul 5

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:
O₁:
O₂:etc.
- **Strategii de evaluare:** evaluare sumativă (test); evaluare formativă interactivă.

Forma tabelară de organizare a antetului proiectului didactic permite explicitarea corelării elementelor incluse. O asemenea formă poate fi recomandată pentru publicații și lecții publice, dar poate fi aplicată, la discreția învățătorului, și în proiectele zilnice ale lecțiilor.

Exemplul 6

Sub-competențe	Obiectivele lecției La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:	Produsul(ele) evaluat(e)	Criteriile de succes

- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:
 - mijloace:
- **Strategii de evaluare:** evaluare punctuală (probă orală); evaluare formativă interactivă (semaforul).

► **Proiectarea demersului didactic al lecției** poate fi realizată atât în baza secvențelor instrucționale eșalonate în corespundere cu tipul lecției (tabelul 2), cât și în baza fazelor lecției cadru Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere (ERRE).

Tabelul 2. Tipurile de lecție din perspectiva formării competențelor. Secvențe instrucționale

<p>Lecția de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Predarea-învățarea materiei noi 4. Consolidarea materiei și formarea capacităților (la nivel de reproducere) 5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Consolidarea materiei și formarea capacităților: <ol style="list-style-type: none"> a) la nivel de reproducere b) la nivel productiv 4. Evaluarea curentă, instructivă 5. Bilanțul lecției. Concluzii 6. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Consolidarea materiei și formarea capacităților: <ol style="list-style-type: none"> a) la nivel productiv b) la nivel de transferuri în alte domenii 4. Evaluarea curentă, instructivă 5. Bilanțul lecției. Concluzii 6. Anunțarea temei pentru acasă
<p>Lecția de formare a capacităților de analiză-sinteză a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Verificarea temei pentru acasă 3. Analiza-sinteza materiei teoretice studiate (sistemizarea, clasificarea, generalizarea) 4. Analiza-sinteza metodelor de rezolvare studiate: <ol style="list-style-type: none"> a) la nivel productiv, cu transferuri în alte domenii b) la nivel creativ 5. Evaluarea curentă, instructivă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Instrucțiuni privind realizarea lucrării de evaluare 3. Realizarea lucrării de evaluare 4. Bilanțul lecției. Concluzii 5. Anunțarea temei pentru acasă 	<p>Lecția mixtă</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei (moment organizatoric) 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Predarea-învățarea materiei noi 4. Consolidarea materiei și formarea capacităților: <ol style="list-style-type: none"> a) la nivel de reproducere b) la nivel productiv, cu unele transferuri în alte domenii 5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă

Gradul de desfășurare a proiectului se va decide de cadrul didactic de comun acord cu managerul responsabil pentru învățământul primar. În anexe se oferă exemple de proiecte de scurtă durată, ținând cont de gradul de detaliere a demersului didactic proiectat (Anexele 10, 11, 12).

Luând în calcul experiența ultimilor ani, generalizăm aspectele care necesită atenție în proiectarea didactică a lecției din perspectiva ECD:

- **Echilibrarea ponderii activităților specifice ECD** în contextul triadei predare-învățare-evaluare, excesul fiind la fel de nociv ca și insuficiența.
- **Asigurarea unei baze solide a competențelor profesionale legate de didacticile disciplinelor**, aceasta fiind premisa incontestabilă a eficienței proiectării didactice din perspectiva ECD, care trebuie să persiste în viziunea cadrelor didactice și al managerilor.

3. TEHNOLOGII DE EVALUARE

3.1. Mijloacele și tehnicile esențiale ale autoaprecierii

Autoaprecierea este rezultatul unui proces complex și îndelungat în care interacționează diverși factori ce contribuie la formarea acesteia: evaluarea celor din jur, analiza personală a succeselor și eșecurilor, a rezultatelor activității în care se manifestă calitățile de personalitate. Mijloacele și tehnicile esențiale ale autoaprecierii sunt: autoobservarea, autoanaliza, autoevaluarea, autocontrolul, compararea.

Autoobservarea reflectă observația propriilor fapte, comportamente, activități, precum și a propriilor experiențe. Există două tipuri de autoobservare: directă și retrospectivă (adică autoobservarea asupra comportamentului anterior, din trecut). Este important să acordăm atenție faptului că autoobservarea nu trebuie să se transforme în admirația zadarnică a propriei persoane, ci să servească dezvoltării proceselor conștiinței de sine și autoperfecționării

personalității. Ar trebui să se analizeze nu doar experiențe anterioare care preced acțiunea, dar și rezultatele activității, propriul comportament. Activitatea practică verifică și formează în mod simultan calitățile de personalitate.

Autoanaliza presupune valorificarea materialului obținut în urma autoobservării. Autoanaliza, într-un fel sau altul, se realizează în diferite tipuri de activități zilnice ale persoanelor, precum și în gândirea despre sine. Dacă autoanaliza este însoțită de montajul conștient al persoanei de a analiza acțiunile care caracterizează anumite calități ale propriei persoane, procesele psihice ce se realizează prin autoeducație, atunci aceasta crește nivelul de sistematizare și concentrare a autoanalizei.

În funcție de aptitudinile și abilitățile proprii, persoanele pot să efectueze autoanaliza cu grad diferit de eficiență. Este important de evidențiat pericolul unilateralității concluziilor pentru autoanaliză, deoarece este posibilă apariția subiectivismului în interpretarea acțiunilor, comportamentului, realizărilor și eșecurilor personale.

În procesul și pe baza autoanalizei logice apare și se formează autoevaluarea.

Autoevaluarea este raportul persoanei față de ea însăși cu privire la procesul și rezultatele activității, faptelor proprii apărute în calitățile de personalitate. Autoraportarea poate fi efectuată în diverse forme, și anume: limbaj oral, jurnale speciale.

Se pot distinge două tipuri de autoevaluare: finală și curentă.

- Autoevaluarea finală – autoevaluarea pentru o perioadă lungă de timp, atunci când, la o anumită etapă a vieții, se constată gradul de corespundere dintre obligațiunile pe care persoana le-a considerat realizabile, atribuindu-și-le, și rezultatele obiective ale activității. Autoevaluarea precedată de faptele sistematice fixate detaliat, obținute în rezultatul activității și analizei profunde și multilaterale se caracterizează prin stabilirea dependențelor dintre faptele și calitățile proprii personalității, contribuie la creșterea obiectivității autocunoașterii. Fundamentul autoevaluării finale, de obicei, este autoanaliza materialului factologic semnificativ care caracterizează comportamentul persoanei în diferite situații și împrejurări într-o perioadă lungă de timp. Compararea datelor obținute permite o bună argumentare a propriilor judecăți și formularea unor concluzii obiective despre sine și calitățile de personalitate.
- Autoevaluarea curentă – autoevaluarea realizată într-o perioadă scurtă de timp (o zi, câteva zile, o săptămână). Acest tip de autoevaluare este caracteristic procesului de autoeducație, persoana având scopul de a-și corecta neajunsurile și a-și dezvolta calitățile pozitive. În mod sistematic sunt înregistrate datele autoanalizei, care atestă nivelul realizării programului de autoeducație.

Capacitatea de a marca chiar și schimbările minore în lucrul asupra propriei personalități are o valoare excepțională pentru dezvoltarea procesului de autoeducație.

Utilizarea corectă a autoanalizei și autoevaluării contribuie la faptul că autoaprecierea devine mai independentă și obiectivă, stabilă, indiferent de aprecierile altora. Una dintre modalitățile de autoapreciere este *compararea socială*, confruntarea opiniilor proprii cu ale celor din jur.

Autocontrolul este capacitatea persoanei de a stabili abaterile programului de activități implementat de la cel stabilit inițial și realizarea ajustărilor în planul de activitate. Prin urmare, existența programului comportamentului practic, programului propriu de activitate este o condiție indispensabilă în realizarea autocontrolului. Pentru stabilizarea și creșterea stabilității activităților de autoeducare, o importanță deosebită îi revine controlului aleatoriu.

Comparația este utilizată în mod constant de persoane în gândirea despre sine, în aprecierea acțiunilor și calităților de personalitate manifestate. Se disting următoarele tipuri de comparații:

- totală, globală sau completă (când ne comparăm cu cineva în general, în toate);
- parțială, sau secvențială (când ne comparăm cu cineva într-un domeniu);
- prezentă (când ne comparăm cu cineva contemporan, actual, în acest moment);
- retrospectivă (când ne comparăm cu cineva din trecut sau comparăm „Eu” prezent cu cel din trecut).

Autoaprecierea este rezultatul comparației permanente a ceea ce persoana observă la sine cu ceea ce vede la alții și, în același timp, cu ceea ce presupune că alții văd la el. Evidențierea mijloacelor autoaprecierii poate fi realizată doar parțial. Astfel, procesul real de autocunoaștere se caracterizează prin interacțiune și reciprocitate continuă.

3.2. Autoaprecierea elevului de vârstă școlară mică

Nivelurile autoaprecierii sunt în constantă creștere (ascendență), etapele de geneză fiind în succesiune (tabelul 3). Fiecare nivel genetic al autoaprecierii care apare mai târziu are la bază transformarea nivelurilor precedente. Genetic, nivelurile inițiale ale autoaprecierii, în procesul de formare sunt transformate și fac parte din structura nivelurilor finale. Această etapizare multiplă a nivelurilor înalte ale autoaprecierii condiționează caracterul complex al funcționării lor.

Cum este elevul care învață fără note?

- are maturitate în auto-monitorizare și autoevaluare a capacităților individuale;
- motivația pentru învățare este la un nivel mai înalt;
- posedă abilități și are experiență de a învăța în mod autonom;
- are dezvoltată capacitatea de reflecție care reprezintă o bază a gândirii abstracte;
- are dezvoltată independența judecăților de valoare în raport cu sine și cu alții,
- are abilitatea de a transfera experiența de învățare în situații similare sau noi.

Ce poate face școlarul mic, în mod autonom,

în raport cu învățarea:

- să deosebească disciplinele școlare;
- să memoreze cu ușurință;
- să se implice în activități de grup, dar nu este capabil să rezolve singur problemele de grup.

în raport cu evaluarea:

- să recunoască o situație de învățare nouă (nu cunosc acest lucru, nu știu asta);
- să delimiteze cunoscutul de necunoscut (acest lucru îl cunosc, dar acesta – nu).

Eul spiritual se conturează clar în contextul confruntărilor școlare, al aprecierilor și evaluărilor curente. Elevul începe să înțeleagă relația dintre rezultatele sale și unele capacități pe care le are, poate spune: „sunt mai bun la citire, dar la matematică sunt așa și așa”, este foarte sensibil la aprecierile învățătoarei și ale colegilor. Dacă în toate aceste situații copilul a avut semnale pozitive, atunci își construiește o imagine de sine bună care îl poate susține și în condiții de insucces trecător. Dar dacă și-ar fi format o imagine de sine mai puțin bună, atunci are tendințe de a-și diminua bucuria chiar când ceva îi reușește foarte bine [27, p. 188]. Însă, în cea mai mare parte, calitățile pe care și le percepe au drept sursă aprecierile învățătoarei și ale părinților.

Eul social este puternic influențat de viața de grup a școlarul mic, aceasta fiind cu mult mai bogată decât a preșcolarul, și de noul său statut de elev care îi schimbă poziția chiar și în cadrul familiei (părinții sunt interesați de activitatea lui școlară și tind să-i respecte drepturile privind spațiul și timpul destinat învățării).

Imagina de sine poate influența autoaprecierile. Atât învățătorul, cât și familia trebuie să evite aprecieri necorespunzătoare realității. Însă, atunci când trebuie să semnaleze copilului un defect, o neîmplinire, trebuie să-l facă să înțeleagă faptul că el are multe capacități care să-i permită să înlăture acel neajuns. Școlarul mic are conștiința apartenenței la grupul de clasă și a locului său între ceilalți, își dă seama dacă este apreciat de colegi sau nu. Cel cu rezultate școlare foarte bune și bune, este preferat de toți, este ales lider, este luat drept model. Cel cu dificultăți școlare este marginalizat, izolat, neluat în seamă. Atenția pe care învățătorul trebuie să o acorde dezvoltării unei imagini de sine pozitive, reprezintă o importantă contribuție la reușita școlară din acest stadiu, la pregătirea pentru ciclurile următoare și pentru integrarea generală în viață și în societate.

Motivația învățării la vârsta școlară mică include: motive extrinseci, de la cele simple și personale până la cele cu semnificație socială (învățarea este cerută de integrarea în societate, învățarea îți asigură un loc în viață); motive intrinseci (curiozitate epistemică, interes cognitiv).

3.3. Recomandări pentru formarea la elevi a capacității de autoevaluare în contextul ECD

ECD se înscrie în paradigma evaluării formative care se focalizează pe evaluarea procesului. Evaluarea procesului devine un moment central și permite un demers spiralat, dinspre elev și spre elev, prin care se asigură ameliorarea din interior a întregului sistem. Autoevaluarea este forța ce pune în mișcare demersul spiralat centrat pe elev.

Unul dintre principiile de bază ale ECD este cel al priorității autoevaluării. Anume autoevaluarea face ca ECD să nu însemne o banală schimbare a sistemului de apreciere pe bază de 10 note cu un alt sistem bazat pe 3 calificative/niveluri de performanță, dar să marcheze **o schimbare radicală de la apreciere cantitativă la apreciere calitativă**.

Autoevaluarea este o formă de organizare și apreciere reprezentând expresia unei motivații lăuntrice față de învățare. Ea are efect formativ și se raportează la diferite capacități ale elevului, în funcție de progresul realizat și dificultățile pe care trebuie să le depășească.

Elevul are nevoie să se autocunoască, fapt cu multiple implicații în plan motivațional, să posede un program propriu de învățare, să-și autoaprecieze și să-și pună în valoare propriile atitudini. Sarcina cadrului didactic este de a pregăti elevii pentru autoevaluare, de a-i face să înțeleagă criteriile după care își apreciază propria activitate.

Implicarea elevilor în aprecierea propriilor eforturi și rezultate are multiple efecte benefice:

- cadrele didactice dobândesc confirmarea aprecierilor lor în opinia elevilor cu privire la rezultatele constatate;
- elevul exercită rolul de subiect al acțiunii pedagogice, de participant la propria formare;
- stimulează motivația intrinsecă față de învățatură și atitudinea responsabilă față de propria activitate;
- îi ajută pe elevi să aprecieze rezultatele obținute și să înțeleagă eforturile necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite [25, p. 246].

Autoevaluarea este posibilă și necesară întrucât servește cunoașterii de sine și dezvoltarea conștiinței de sine, aspecte esențiale ce vor da posibilitate fiecăruia să descopere sensul propriei valori, o disponibilitate privită în perspectiva educației permanente, care presupune angajarea elevului în procesul propriei formări pentru a deveni capabil de autoperfecționare.

Baza activității de autoevaluare include: dezvoltarea unei atitudini critice față de sine, activizarea proceselor de gândire, organizarea eficientă a activității mintale și practice.

Funcțiile autoevaluării sunt:

- de constatare (ce știu bine, ce știu mai puțin bine?)
- de mobilizare (am reușit să fac mult, dar la tema respectivă mai am rezerve)
- de proiectare (ca să nu am probleme în continuare, trebuie să repet următoarele).

Funcțiile date determină **condițiile necesare pentru educarea capacității de autoevaluare**:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unui chestionar (fișă de autoevaluare) la sfârșitul unei sarcini de lucru relevante.

Pentru a dezvolta la elevi capacitatea de autoevaluare, cadrul didactic:

- va asigura un climat de cooperare profesor-elev, elev-elev, va demonstra o atitudine binevoitoare, va manifesta dorința de a ajuta elevul să învețe;
- va crea un mediu favorabil în clasă, va fi permanent disponibil pentru elev, nu-l va umili niciodată, va menține permanent un mediu pozitiv, stimulativ;
- va planifica minuțios procesul de evaluare, asigurând corelarea dintre sub-competențele curriculare, obiectivele lecției și produsul evaluat;
- va asigura cunoașterea și înțelegerea de către elevi a criteriilor de succes și descriptorilor de performanță;

i Cadrul didactic va afișa criteriile de succes în cadrul activităților în care acestea sunt vizate, astfel încât toți elevii să și le însușească treptat, dar nu va abuza în acest sens, nu va transforma sala de clasă într-o expoziție permanentă de panouri și planșe. Suprasăturarea spațiilor cu elemente destinate percepției vizuale induce fenomenul de „gunoi vizual” și are efecte total opuse celor intenționate.

- va asigura cunoașterea de către elevi a nivelului de performanță așteptat din partea lor;
- va utiliza preponderent strategii didactice de tip interactiv și metacognitiv, valorificând în cadrul orelor diverse tehnici de reflecție;
- în activitatea la clasă, va învăța elevii să se autoaprecieze; în acest sens va acorda o atenție deosebită autocorectării testelor de progres din cadrul evaluării formative; autocorectarea testului de către elev este mai avantajoasă decât corectarea lui de către învățător prin impactul formativ imediat pe care îl produce: conștientizarea erorilor și dobândirea deprinderilor de autocontrol și autoevaluare obiectivă a propriilor capacități de învățare.

3.4. Instrumentarea autoevaluării în contextul ECD

De rând cu semnificațiile etalate anterior, autoevaluarea reprezintă și o metodă alternativă/complementară de evaluare care se pretează pe orice tip de evaluare în contextul ECD.

i În acest sens, autoevaluarea solicită o instrumentare eficientă, iar realizarea schimbării de la aprecierea cantitativă la cea calitativă impune o reconfigurare a instrumentelor folosite pentru autoevaluare în cadrul orelor, astfel încât acestea să stăvilească obișnuința înrădăcinată de a aprecia doar cât știe elevul și să favorizeze o nouă abordare – saltul de la cât la cum. Pentru exemplificare, contrapunem:

abordări cantitative	abordări calitative
Cât ai realizat din cele propuse? Apreciază-ți rezultatele obținute.	Cât de mulțumit/satisfăcut ești de realizarea sarcinii? Apreciază-ți modul în care ai realizat sarcina.
Cum ți-a reușit sarcina? (foarte bine; bine; suficient)	Cum ți-a reușit sarcina? (independent; ghidat; cu sprijin)

i Atenționăm cadrele didactice la necesitatea diversificării procedeelelor folosite pentru exprimarea opiniei elevilor în contextul instrumentelor de autoevaluare. Utilizarea în permanență a culorilor semaforului induce elevilor asocieri nedorite, de exemplu: „astăzi am primit verde”; „am realizat sarcina pe roșu” etc. Important este ca elevul să se învețe a-și aprecia comportamentul performanțial (independent, ghidat, cu sprijin) și să fie motivat pentru a-și spori nivelul. Pot fi create multiple alternative eficiente și aplicabile de rând cu procedeul cromatic. De exemplu: sublinierea/bifarea/încercuirea cuvântului respectiv; colorarea cu creionul simplu a uneia dintre trei imagini pe care sunt scrise nivelurile; reprezentarea nivelului printr-un cod dat (figuri geometrice, litere etc.) etc. Câteva exemple se conțin în proiectele didactice prezentate în Anexele 10, 12.

Tabelul 3. Nivelurile autoaprecierii

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3	Nivelul 4
<p>procesual-situativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • nu stabilește o legătură dintre acțiunile și calitățile personale și calitățile sale de personalitate; • autoaprecierea are tendința de a fi subiectivă, instabilă; • schimbarea autoaprecierii are un caracter autocolector. 	<p>calitativ-situativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • stabilește legături directe dintre acțiunile și calitățile personale; • nu desprinde calitatea de acțiune și nu conștientizează faptul că o calitate de personalitate se exprimă mult mai bogat și mai complex decât conduita separat; • autoaprecierea are tendința de a fi subiectivă și instabilă; • tendința de a limita programul de autoeducare cu diverse conținuturi fragmentate; • fluctuațiile aleatorii ale autoaprecierii contribuie la autoeducarea situativă. 	<p>calitativ-conservativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • stabilește legăturile directe și formale dintre acțiunile și calitățile personalității; • calitatea de personalitate se desprinde de acțiunea concretă, apare în conștiința persoanei ca realitate independentă și obiectivă. • conștientizarea faptului că acțiunea concretă nu înseamnă însușirea corespunzătoare a calității, distrugerea legături directe între ele, conștientizarea insuficienței a legăturilor complexe noi dintre calitățile de personalitate și de comportament conduc la o anumită discrepanță (separare, detașare) în conștiința omului, despre lumea interioară, comportament practic nemijlocit; • rolul principal în autoapreciere îl are constatarea făcută anterior pentru nivelul de dezvoltare a calităților personalității, împreună cu subaprecierea ajustată, operată în caracterizarea lumii interioare cu schimbările noi în comportament; • în rezultat, autoaprecierea denotă tendința de a fi conservatoare și mai puțin obiectivă. 	<p>calitativ-dinamic</p> <ul style="list-style-type: none"> • conștientizează relațiile complexe dintre calitățile de personalitate și acțiunile noastre; • diferența dintre lumea interioară și comportamentul nemijlocit dispare; • autoaprecierea are tendința spre obiectivitate, este dinamică în conformitate cu modificările din lumea interioară a persoanei și în același timp reflectă real nivelul de dezvoltare a calităților de personalitate; • autoaprecierea se realizează în funcție de atitudinea persoanei față de autoeducare; • procesul autoeducației devine conștient, planificat și activ.

Tabelul 4. Evoluția capacității de autoevaluare a școlarului mic

Clasa 1	Clasa 2	Clasa 3	Clasa 4
<p>Este capabil să se autoevalueze după criterii elaborate împreună cu învățătorul. Stabilește diferențele dintre aprecierea proprie și cea a învățătorului. Motivează diferența dintre aceste aprecieri, dacă există.</p> <p>Confruntarea, compararea rezultatelor obținute (soluțiile, acțiunile sale cu cele propuse); Descoperirea similitudinilor și a diferențelor; Selectarea unui model (ceea ce trebuie realizat); Observarea și corectarea erorilor; Însușirea evaluării ca proces (compararea acțiunilor sale cu modelul dat); Concordanța aprecierii de către elev cu aprecierea de către învățător, elaborarea și înțelegerea criteriilor de succes; Aprecieri reflexivă (cunosc/nu cunosc).</p>	<p>Este capabil în mod autonom să-și elaboreze criteriile (cu condiția că evaluarea în cl. I a fost criteriială). Poate prezenta rezultate proprii.</p> <p>Clasificarea greșelilor comise; Determinarea și înregistrarea diverselor modalități, scheme de rezolvare a problemelor; Utilizarea criteriilor de succes pentru verificarea și aprecierea lucrării proprii sau a colegului; Restabilirea procesului de rezolvare al unei sarcini.</p>	<p>Apreciază propriul randament prin raportare la criterii. Poate, în mod autonom, determina criteriile la care nu a reușit.</p> <p>Determinarea cauzelor greșelilor comise; Monitorizarea procesului de realizare al sarcinii în întregime sau parțial; Elaborarea criteriilor de succes, scheme, fișe de autoevaluare și apreciere pentru procesul de rezolvare și apreciere; Elaborarea sarcinilor.</p>	<p>În mod autonom își construiește traseul învățării prin autoreglare, determinând posibilitatea îmbunătățirii propriilor rezultate.</p> <p>Stabilirea subiectului și a conținutului probelor de evaluare; Alcătuirea sarcinilor cu diferite nivele de dificultate; Asumarea rolului de învățător pentru colegii de clasă sau pentru elevii mai mici.</p>

3.5. Tehnologia evaluării sumative orale

Evaluarea orală reprezintă o formă a conversației evaluative prin care învățătorul urmărește determinarea cantitativă și calitativă a performanțelor elevilor.

Evaluarea sumativă orală (ESO) este la fel de importantă ca și forma scrisă a evaluării sumative și are drept scop verificarea gradului de posedare a competențelor de comunicare orală:

- perceperea corectă a mesajului audiat, citit, auzit în limitele standardelor de conținut;
- utilizarea în contexte noi, necunoscute a vocabularului însușit;
- producerea mesajelor orale, în variate contexte.

În clasa a III-a, școala cu predare în limba română, **ESO se va proiecta și realiza la disciplinele: Limba și literatura română, Limba străină.**

ESO se proiectează și se realizează pe parcursul semestrului, ținând cont de necesitățile și particularitățile elevilor clasei, precum și de specificul disciplinei. Pot fi desfășurate în cadrul unui modul (nu este obligatoriu să se desfășoare la sfârșitul modulului), vizând o anumită finalitate.

ESO poate fi realizată prin: interviuri, expuneri orale, dialoguri, comunicări orale, chestionări orale, conversații, prezentări.

► **Proiectarea ESO:**

- se alege produsul școlar care va fi supus evaluării, prin raportare la sub-competențele selectate în proiectarea de lungă durată;
- se formulează obiectivele de evaluare;
- se alege forma/metoda de evaluare;
- se elaborează carduri cu itemi de evaluare a produsului;
- se elaborează fișa de înregistrare a rezultatelor: diagramă, grilă.

► **Cardul:**

- constituie un instrument de evaluare sumativă și conține o sarcină pe care elevul o efectuează în mod expres, timp de 5-7 minute de pregătire;
- prezintă o situație semnificativă bazată pe elementul spontaneității; spontaneitatea determină acțiunea prin care elevul realizează o sarcină asemănătoare activităților cotidiene, în care transferă în viață cele învățate la lecții;
- este elementul care deosebește evaluarea formativă de cea sumativă prin situația spontană sau semnificativă.

► **Un posibil model al procedurii de organizare:**

- 7 elevi vor extrage cardul pe care este imprimat un text necunoscut pentru ei;
- elevii se aranjează într-un grup sub formă de cerc sau la câteva (2-3) mese unite pe o linie, nu neapărat în fața clasei;
- se acordă timp de pregătire (5-7 minute), apoi fiecare elev prezintă sarcina întregului grup; prezentarea fiecărui elev trebuie să dureze cel mult 2 minute;
- învățătorul înregistrează în diagrama sa calificativul acordat, apoi îl întreabă pe elev ce calificativ merită;
- învățătorul demonstrează calificativul înregistrat și îl compară cu al elevului;
- învățătorul este decidentul calificativului; în cazul în care nu coincide cu calificativul elevului, argumentează în baza descriptorilor; deoarece evaluarea sumativă „sanctionează performanța”, ultimul cuvânt este al învățătorului;
- după ce au prezentat acești 7 elevi, vine rândul următorilor.

● Organizarea ESO are loc în funcție de numărul elevilor în clasă. Dacă în clasă sunt mai mult de 20 de elevi, atunci învățătorul poate realiza ESO timp de 2 ore.

► **Ce pot face ceilalți elevi în timp ce are loc proba de evaluare sumativă orală?**

- Poate fi organizat atelierul de lectură/discuție/creație
- Citesc în cartea de lectură
- Completează fișa de lectură
- Creează o imagine pentru un text literar
- Lucrează cu o fișă, căutând informații în internet
- Privesc (cu căști) un desen animat și rezolvă „Explozia stelară”
- Privesc (cu căști) un desen animat și completează apoi o agendă de înțelegere a filmului
- Rezolvă integrale
- Rezolvă sarcini pentru elevi isteți
- Lucrează la un poster comun
- Fac ordine în portofoliu
- Își evaluează propriul portofoliu
- Își aleg sarcini de la *panoul curioșilor* sau *panoul Vreau să știu*.

► **Recomandăm următoarea listă de produse pentru evaluarea sumativă orală:**

- citirea la prima vedere
- recitarea unei poezii învățate în modul
- citirea unui text învățat în acest modul
- continuarea unui dialog oral
- crearea unui dialog oral
- înțelegerea textului
- vocabularul textului
- elaborarea unei compoziții (oral)
- prezentarea mesajului argumentativ
- identificarea mijloacelor artistice
- prezentarea unui text literar cunoscut
- povestirea unui text literar
- construirea orală a unui text (în baza planului de idei, imaginilor)
- analiza și sinteza unui text literar
- prezentarea succintă a unor informații, a unor relatări culese independent
- prezentarea orală a unei situații de comunicare
- lectura imaginilor
- descrierea/caracterizarea unui personaj literar
- prezentarea unei cărți citite.

► Abordarea conținutală a ESO

Exemplul 1. *Produsul P24: Citirea unui text literar la prima vedere*

Sarcini pentru card: Citirea unui text pregătit de către învățător, timp de un minut.

Grila de evaluare (a învățătorului). Citirea la prima vedere

Numele, pre-numele elevului	Data			
	1. Citește cursiv, fluid și conștient textul.	2. Pronunță corect toate cuvintele.	3. Articulează corect toate cuvintele.	4. Citește expresiv, cu înținația potrivită.

Exemplul 2. *Produsul P35: Prezentarea unui text literar cunoscut*

Pe card se propune titlul textului și algoritmul de prezentare: 1) Numește titlul și autorul textului. 2) Este o narațiune, dialog, descriere? 3) Cine sunt personajele? 4) Când are loc acțiunea? 5) Unde are loc acțiunea? 6) Care sunt momentele principale ale textului? 7) Ce atitudine am față de faptele personajelor? 8) Care este ideea principală?

Exemplul 3. *Produsul P29: Textul literar povestit*

Sarcini pentru card: 1) Anunță titlul și autorul textului. 2) Povestește introducerea textului. 3) Povestește încheierea textului. 4) Povestește momentul în care personajul... 5) Povestește momentul în care se descrie personajul. 6) Povestește fragmentul îndrăgit. 7) Povestește fragmentul în care se spune despre timpul și spațiul în care a avut loc acțiunea.

4. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A III-A

Procesarea datelor evaluării în clasa a III-a se realizează în:

documente școlare: catalogul clasei; dosarul personal al elevului; tabelul de performanță școlară a elevului; portofoliul elevului;

instrumente de monitorizare a performanțelor: registre de înregistrare a performanțelor; fișe de observare; fișe de evaluare; scale de evaluare; diagrame de monitorizare a performanțelor; fișe de monitorizare a progresului; agende; seturi de întrebări; interviul; chestionarul; ghidul de conversație/planul de dezbateri; protocolul de observare; liste/inventare de control/raportare; portofoliul; studiul de caz; grila de observare; lista de control/de verificare; scara/scala de clasificare a performanțelor individuale ale elevului.

MECD accentuează principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, susținând abordarea personalizată în vederea unei funcționalități reale.

4.1. Înregistrarea calificativelor

În clasa a III-a, se vor atribui calificative doar la evaluările sumative la Limbă română și Matematică: la sfârșit de unitate de învățare (sau unității secvențiale) și la final de an școlar (a se vedea Tabelul 1).

- Cadrele didactice au obligația de a înregistra calificativele acordate la *evaluările sumative* în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- La sfârșitul anului școlar, calificativele finale pentru fiecare disciplină se înregistrează în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- Calificativele finale se trec în dosarul personal și în tabelul de performanță al elevului - în dreptul disciplinelor *limba română și matematică*.
- Promovarea elevilor în clasa a IV-a se va realiza prin cuvântul *promovat* înscris în dosarul personal și în catalogul clasei la fiecare elev în parte, în conformitate cu cerințele.

4.2. Procedul „R” - RECUPERARE

Principiul motivării pentru învățare, principiul succesului și al corelării evaluărilor formative cu cele sumative condiționează o învățare fără eșec, astfel încât în sensul evaluării pozitive nu se va folosi calificativul insuficient.

În cazurile excepționale, când se constată elemente de nereușită (motiv de boală, abandon școlar, absențe motivate/nemotivate) se va recurge în mod obligatoriu la activități de recuperare. Învățătorul va realiza un plan de recuperare, coordonat cu șeful comisiei metodice sau directorul-adjunct pentru învățământ primar (Anexa 13). Se recomandă a informa părinții, sub semnătură, despre planul de recuperare.

Recuperarea se realizează timp de o săptămână după revenirea elevului (sau din momentul stabilirii planului de recuperare).

În catalog, în dreptul numelui elevului nu se menționează niciun calificativ pe perioada recuperării. După realizarea repetată a evaluării sumative (de ex., a unui test clonat), în ziua recuperării se înregistrează calificativul respectiv. În catalog, la rubrica *Notă* se scrie: *Recuperare*.

Ce facem dacă elevul a lipsit înainte de evaluarea sumativă?

- Nu se recomandă a-l încadra imediat după revenire în evaluarea sumativă. Aceasta ar putea să-i sporească riscurile de nereușită.
- Se recomandă să se ofere proba/testul doar în cazul în care elevul acceptă.
- Se va lua în considerare doar rezultatul acceptat de elev.
- În caz contrar, se intervine după procedeul „R” (Recuperare).

4.3. Stabilirea calificativelor. Conversia punctajului

Pentru stabilirea calificativului la proba de evaluare sumativă în clasa a III-a, se va folosi procedura conversiei punctajului acumulat, în conformitate cu ponderea punctajului acumulat în punctajul maxim al probei:

La sfârșit de modul

(sau unității secvențiale de conținut):

- 100% - 81% din probă
corespunde calificativului **foarte bine**;
- 80% - 61% din probă
corespunde calificativului **bine**;
- 60% - 40% din probă
corespunde calificativului **suficient**.

La final de an școlar:

- 100% - 81% din probă
corespunde calificativului **foarte bine**;
- 80% - 56% din probă
corespunde calificativului **bine**;
- 55% - 33% din probă
corespunde calificativului **suficient**.

Această procedură este valabilă pentru probele de evaluare sumativă orale și scrise în clasa a III-a. Probele de evaluare sumativă pot fi realizate prin diverse metode, în funcție de specificul disciplinei, al clasei de elevi și de alți factori de impact.

Calificativul acordat elevului de către cadrul didactic, ca rezultat al fiecărei evaluări, trebuie să fie comunicat elevului și părintelui.

Pentru stabilirea calificativului la finele semestrului I sau la finele semestrului al II-lea, la disciplinele Limba română și Matematică în clasa a III-a, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la evaluările sumative din semestru, aplicând **procedeul de conversie** prezentat în Tabelul 5.

Tabelul 5. Procedeul de conversie a calificativelor în punctaj

Calificativ	Punctaj
Pentru calificativul Foarte bine (FB) se vor atribui	3 puncte
Pentru calificativul Bine (B) se vor atribui	2 puncte
Pentru calificativul Suficient (S) se va atribui	1 punct

4.4. Verificarea probelor de evaluare sumativă

Verificarea se realizează în funcție de instrumentul de evaluare aplicat. În cazul unui test, se fac însemnări pe grila docimologică, în corespundere cu tipul respectiv de item (de exemplu: L 0 1 2, L 0 2, L 1 (A)). În cazul evaluării reciproce, elevilor li se poate propune o variantă accesibilizată, de exemplu: $\frac{3}{4}$ (3 din 4 puncte). Pentru itemii realizați corect se poate folosi bifa . Erorile comise doar se subliniază sau se încercuiesc. Elevilor li se va oferi posibilitatea de autocorectare la lecția destinată recuperării, ameliorării și dezvoltării.

4.5. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor constituie un instrument de colectare a datelor evaluărilor de către cadrul didactic la fiecare disciplină. La diagrama pe disciplină se atașază lista produselor și a criteriilor de succes recomandate la disciplina respectivă.

i Pentru respectarea principiului libertății în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, se recomandă a aborda structura diagramei și modalitățile de înregistrare a datelor în manieră personalizată, în funcție de necesități și posibilități diverse, fără a prejudicia funcționalitatea în contextul ECD. Managerii responsabili pentru învățământul primar **nu vor impune forme și structuri unice, dar vor urmări și vor promova eficiența instrumentelor** alese de cadrele didactice.

Ca variante posibile de completare, se recomandă înregistrarea performanțelor prin cuvinte (deplin sau abreviat într-un mod convenabil) sau folosind procedeul cromatic, de exemplu după cum se prezintă în Tabelul 6.

Se consideră oportune următoarele trei componente structurale interconținute ale diagramelor pe discipline, care permit o abordare eșalonată a procesului de monitorizare:

- I. Monitorizarea etapizată a performanțelor;
- II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv);
- III. Sinteza performanțelor.

Tabelul 6. Variante de înregistrare a performanțelor elevilor în diagrama învățătorului

Nivelurile de performanță	Descriptorii de performanță	Înregistrare prin:	
		abrevieri	culori
<i>independent</i>	corect; complet; coerent; fără ezitări; indicând un nivel de performanță <i>foarte bun</i> (fără a scrie calificativul <i>foarte bine</i>)	<i>ind.</i>	<i>verde</i>
<i>ghidat de învățător</i>	cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător; indicând un nivel de performanță <i>bun</i> (fără a scrie calificativul <i>bine</i>)	<i>ghid.</i>	<i>galben</i>
<i>cu mai mult sprijin</i>	cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător; indicând un nivel de performanță <i>suficient</i> (fără a scrie calificativul <i>suficient</i>)	<i>spr.</i>	<i>roșu</i>

i În anul 2017-2018, structura de trei componente a diagramei se recomandă, cu precădere, pentru deținătorii gradelor didactice superior și unu. Celelalte cadre didactice pot opta pentru variante reduse, cea minimală fiind *II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv)*.

► **Monitorizarea etapizată a performanțelor se recomandă pentru toți elevii pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative în etape la disciplină** – se înregistrează nivelurile de performanță în raport cu fiecare produs școlar evaluat (prin cuvinte/abrevieri/culori).

În funcție de disciplină, sau după preferința învățătorului, pot fi completate tabele separate pe module, pe semestre sau un tabel anual.

Înregistrarea în tabele separate pe module este convenabilă în cazul disciplinelor Limba română și Matematică, când numărul evaluărilor formative în etape pe an este mai mare.

Exemplu Tabel modular	Datele evaluărilor formative în etape							
	Produsele evaluate							
ELEV:								
1.								
2.								

Înregistrarea în tabele pe semestre sau într-un tabel anual este potrivită în cazul disciplinelor cu un număr de 1-2 ore săptămânal, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module și, astfel, sunt 2-4 evaluări formative în etape pe parcursul unui semestru.

Exemplu Tabel anual	EFE	Semestrul 1						Semestrul 2						
		Modulul 1		Modulul 2		Modulul 3		Modulul 4		Modulul 3		Modulul 4		
		Produsele evaluate												
ELEV:														
1.														
2.														

Indicații pentru completare:

- Înscrierile vizând evaluările formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică de lungă durată. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD. În concluzie, numărul de coloane și organizarea lor în tabel poate fi diferită la diferite cadre didactice, în funcție de proiectele de lungă durată personalizate.
- Produsele evaluate se vor înscrie în tabelul dat conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea Anexa 1), de exemplu: P1, P9 etc.
- În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se va înregistra nivelul de performanță al elevului vizând

produsul respectiv *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin* în conformitate cu descriptorii (tabelul 5). Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: cuvinte, abrevieri sau culori.

În Anexele 3, 5 se oferă exemple de înregistrare pe parcursul unui modul la disciplinele Limba română și Matematică, în Anexa 7 - exemplu de înregistrare pe parcursul unui semestru la Științe.

i În baza completării tabelor de monitorizare etapizată, cadrul didactic va putea să identifice mai ușor produsele care necesită o monitorizare mai atentă, punctuală pentru unii elevi. De exemplu, folosind procedeul cromatic, va putea să observe culoanele pe care este mai multă culoare roșie sau galbenă. Înseamnă că produsele respective necesită o monitorizare punctuală în vederea sporirii performanțelor unor elevi.

► **Monitorizarea punctuală a performanțelor se recomandă a fi realizată:**

- **în special la Limba română și Matematică** (învățătorul are libertatea de a alege și alte discipline, după necesitate și posibilitate);
- **pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative punctuale, în mod selectiv:** pentru anumite produse și anumiți elevi (Anexa 14).

Pe parcursul lecțiilor și în cadrul monitorizării etapizate a performanțelor, învățătorul identifică produsele care ridică dificultăți unor anumiți elevi (cei ce demonstrează nivel minim și, posibil, mediu). Pe aceste produse și pe acești elevi se focalizează monitorizarea punctuală: produsul evaluat și criteriile de evaluare; lista elevilor monitorizați; referințe calendaristice (zilele sau lunile în care s-a desfășurat monitorizarea punctuală); performanțele individuale conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin.

II. MONITORIZAREA PUNCTUALĂ (selectiv). Limba română, clasa a III-a

Exemplu

Produsul școlar evaluat: P27. Poezia recitată

Criteriile de evaluare: C1. Anunță titlul și autorul poeziei.
C2. Recită toate versurile.
C3. Rostește corect și clar cuvintele.
C4. Recită expresiv.
C5. Folosește mimica și gesturile.

Elev	Perioada				
	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie
1. Cernei Laura					
2.					

Notă: Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea criteriilor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare (de ex., pe caseta roșie poate fi precizat: C2, C4, C5).

► **Sinteza performanțelor** (Anexa 14) este oportună la finele anului școlar, prin raportare la competențele specifice disciplinei și produsele corespunzătoare: competențele specifice disciplinei și, corespunzător, lista de produse școlare prin care a fost evaluată pe parcursul anului fiecare competență; lista elevilor; nivelurile individuale atinse în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor (reprezentate prin abrevieri/culori/cuvinte, la discreția cadrului didactic). Aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

III. SINTEZA PERFORMANȚELOR. Matematică, clasa a III-a

Exemplu

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice.
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii.

Elev	Competențe specifice disciplinei			
	Produsele evaluate			
	1 P1-P5; P14; P16	2 P6-P11; P15	3 P17-P19	4 P20-P22
1. Ababii Ion				
2.				

Note:

- *Datele din Sinteza performanțelor se trec în Tabelul de performanță, rubricile pe discipline (a se vedea Anexa 16).*
- *Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea produsului/produselor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare. Aceste completări pot ghida cadrul didactic în completarea rubricii „Recomandări/arii de dezvoltare” în Tabelul de performanță școlară (a se vedea Anexa 16).*

4.6. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului

MECD recomandă ca fiecare elev să dețină un portofoliu de performanță școlară bazat pe produsele recomandate și criteriile aferente de succes, în care, drept dovadă de înregistrare a performanțelor școlare, se vor aduna lucrările scrise/practice, testele, probele, fișele de evaluare, autoevaluare etc. (Anexa 15). Totalitatea lucrărilor cumulate în portofoliu pe durata învățării definește dezvoltarea achizițiilor elevului și exprimă *ceea ce știe elevul* (ca informație), precum și *ceea ce știe să facă* în mod concret, practic. Evaluarea acestor variabile permite optimizarea demersului formativ, astfel, portofoliul va funcționa în calitate de metodă alternativă/complementară de evaluare.

4.7. Tabelul de performanță școlară

Tabelul de performanță școlară este un instrument de monitorizare a performanțelor elevului și reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute pe parcursul anului de studii. Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova. Tabelul dat (Anexa 16) etalează performanțele individuale ale elevului în corespundere cu finalitățile curriculare, cu produsele școlare supuse evaluării pe parcursul anului școlar și cu descriptorii de performanță.

Se completează de către învățătorul-diriginte și cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare (eventual: limba străină, educația muzicală, educația plastică, educația fizică).

Se prezintă părinților sau reprezentanților legali ai acestora și elevului:

- la începutul anului școlar, dirigințele familiarizează părinții cu tabelul (în baza descrierii date în MECD), pentru a-i cunoaște cu performanțele posibile de atins de către copil pe parcursul clasei a III-a; de exemplu, familiarizarea poate fi realizată la ședința cu părinții sau oferind o copie a tabelului (necompletat);
- la finele anului școlar (15-30 mai), părinților li se oferă tabelul completat, cu semnătura dirigințelii; părințele semnează tabelul și îl întoarce dirigințelii;
- administrația instituției aplică ștampilă și semnătură după semnătura părintelui;
- documentul autenticat se păstrează în dosarul personal al elevului; părinții au dreptul să primească o copie a documentului autenticat.

Tabelul de performanță constituie o informație veridică pentru transferul elevului în altă instituție de învățământ.

În Tabelul de performanță pentru clasa a III-a este introdusă **rubrică Copilul la școală**. Dirigințele **va completa prin bifare** rubrica dată, realizând o sinteză în baza observării comportamentului copilului în diferite contexte ale vieții școlare, în activitățile curriculare și extracurriculare. În continuare, **va înregistra** în tabelul rezervat **calificativele** acordate elevului la finalizarea clasei a III-a.

În rubricile pe discipline, dirigințele și specialiștii **vor bifa modul prioritar** în care elevul a demonstrat pe parcursul anului fiecare competență specifică stipulată în curriculum disciplinar, realizând o sinteză a performanțelor în baza diagramei de monitorizare a performanțelor și a observării comportamentului elevului: independent; ghidat de învățător; cu mai mult sprijin.

Pe ultima linie a fiecărui tabel disciplinar se listează activități de învățare și evaluare desfășurate pe parcursul anului școlar (conform listei produselor școlare recomandate la disciplină), pentru a crea o imagine mai amplă despre formarea elevului. Aceste liste se prezintă în regim de familiarizare și nu presupun operare (nu se fac sublinieri, bifări etc.)

La final, dirigințele poate propune recomandări/arii de dezvoltare.

În cazul în care elevul învață conform unui plan educațional individualizat, dirigințele are libertatea și responsabilitatea de a interveni cu modificări corespunzătoare în completarea tabelului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Codul Educației al Republicii Moldova, Chișinău 2014, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.319 – 324, art.nr.614 din 23.11.2014
2. Concepția Evaluării rezultatelor școlare. Pâslaru VI, Achiri I., coord., IȘE: Chișinău, 2006.
3. Curriculum școlar, Clasele I-IV, Chișinău, 2010;
4. Curriculumul pentru disciplina LIMBA STRĂINĂ I. Clasele II-IV, 2010. 52 p.
5. Evaluarea criterială în bază de descriptori în învățământul primar. Clasa I. Ghid metodologic pentru cadrele didactice (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 862 din 07 septembrie 2015);
6. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul nr. 862 din 07.09.2015);
7. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (Ordinul 623 din 28.06.2016);
8. Evaluarea criterială în bază de descriptori. Clasa a II-a Ghid metodologic (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 256 din 28 aprilie 2017);
9. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa a III-a (Ordinul 70 din 05 septembrie 2017);

10. Bocoș M., Jucan D. *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
11. Darling-Hammond, L., Anness, J., Falk, B. *Authentic Assessment in Action. Studies of School sand Students at Work*, Teachers College Press, Columbia University, 1995.
12. (de) Hadji Ch. *L'évaluation, règles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989
13. Houart, M. *Evaluer des compétence... Oui mais comment ?* - 2001 Département Éducation et technologie (UNamur). Versiune electronică. <https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf>
14. Manolescu, M. (coord). *Evaluare în învățământul primar. Aplicații - matematică*. București: Editura Fundației Culturale D. Bolintineanu, 2002
15. Manolescu, M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, București, 2002
16. Marin M. *Didactici interactive în învățământul primar*, Chișinău, 2013
17. Meyer, G. *De ce și cum evaluăm. (traducere)*. Iași, Editura Polirom, 2000, 192 p.
18. Minder, M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. (traducere)*. Chișinău, Editura Cartier Educațional, 2003, 412p
19. Mons, N., Toczek, M.-C., West, A., Barkouss S. *L'évaluation des élèves par les enseignants dans la classe et les établissements : réglementation et pratiques. Une comparaison internationale dans les pays de l'OCDE*. Disponible sur le site du Cnesco : <http://www.cnesco.fr>
20. Morrisette, J. *Manières de faire l'évaluation formative des apprentissages : analyse interactionniste du savoir-faire d'enseignantes du primaire*. Sarrebruck (CH): Les Éditions universitaires européennes, (2010).
21. Pogolșa, L., Bucun, N. (coord.). Chicu, V., et al. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Chișinău: IȘE, 2014, 585 p.
22. Pogolșa, L., Marin, M. (coord. șt.) Marin, M., Gaiciuc, V., Achiri, I., Popovici, A., State, D., Agafian, R. *Evaluare criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa I. Ghid metodologic*. IȘE, Chișinău, 2015, 86p.
23. Potolea, D., Neacșu, I., Manolescu, M. *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor. Ghid metodologic general*. București, 2011.
24. Potolea, D., Manolescu, M. *Teoria și practica evaluării educaționale. Proiectul pentru Învățământul Rural*. București, 2005.
25. Radu, I.T. *Evaluarea în procesul didactic*. București: E.D.P., 1998.
26. Ungureanu D., *Teroarea creionului roșu. Evaluarea educațională*, Editura Universității de Vest, 2001
27. Șhiopu, U.; Verza, E. *Psihologia vârștelor. Ciclurile vieții*. Buburești, E.D.P., 1995.
28. (de) Vecchi, G. *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris, Editura Hachette Education, 2011.

29. Амонашвили, Ш.А. Воспитательная и образовательная функция оценки учения. М, 1984
30. Болотов, В.А., Вальдман И.А., Ковалёва Г.С., Пинская М.А. **Российская система оценки качества образования: главные уроки**. (аналитический обзор). Accesat <http://www.rtc-edu.ru/resources/publications/94>
31. Воронцов, А.Б. Организация контрольно-оценочной деятельности в бразовательном процессе основной школы (методические рекомендации) http://sch1133.mskobr.ru/files/voroncov_kniga_kod.pdf
32. Логвина, И., Рождественская Л. Пособие для учителя Инструменты формирующего оценивания в деятельности учителя-предметника. accesat <http://www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/oppevahend.pdf>
33. Цукерман, Г. А., Елизарова Н. В. О детской самостоятельности // Вопр. психол. 1990. № 6. С. 37 – 44.
34. Цукерман, Г.А. Оценочная самостоятельность как цель школьного образования. // Материалы семинара «Система оценки качества знаний младших школьников в условиях безотметочного обучения» от 28.03.2003. <http://modern.ed.gov.ru/themes/basic/materials-document.asp?folder=1471&matID=1873>
35. Цукерман, Г.А. Оценка без отметки - М., Рига 1999, tsukerman_g.a._otsenka_bez_otmetki.pdf

PRODUSE RECOMANDATE ȘI CRITERII DE SUCCES, CLASA A III-A

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ		
Produse recomandate		Criterii de succes
<i>Comunicare orală</i>		
P1	Informații prezentate succint	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint în 3-4 enunțuri informațiile importante la tema propusă. 2. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 3. Expun coerent și clar gândurile.
P2	Situația de comunicare (prezentarea orală)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema propusă. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 5. În timpul prezentării privesc colegii mei.*
P3	Lectura imaginilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc obiectele și acțiunile din imagine. 2. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, pe baza celor observate în imagine. 3. Expun coerent și clar fiecare gând. 4. Intitulez potrivit imaginea.
P4	Compoziția (oral). Textul compoziției	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrivesc titlul compoziției. 2. Întocmesc ghidat planul compoziției.* 3. Dezvolt fiecare idee a planului propus. 4. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice. 5. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 6. Evit repetările de cuvinte. 7. Respect ordinea ideilor.
P5	Compoziția (oral). Expunerea orală a textului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Expun cursiv textul alcătuit oral.
P6	Partea de vorbire	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Identific partea de vorbire. 3. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 4. Numesc tipul ei. 5. Determin funcția sintactică a părții de vorbire, după caz.*
P7	Partea de propoziție	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 3. Explic ce cuvânt determină. 4. Identific partea de propoziție.* 5. Subliniez potrivit partea de propoziție identificată.
P8	Mesajul argumentativ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alcătuiesc un enunț care exprimă clar opinia mea. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Folosesc cuvinte adecvate subiectului în discuție.
P9	Mini-proiectul în grup (contribuția mea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribui activ la discuțiile de grup. 2. Accept și îndeplinesc toate sarcinile. 3. Ajut direct grupul cu idei bune. 4. Urmăresc respectarea cerințelor și a timpului propus. 5. Pot să spun clar cu ce am contribuit.
P10	Mini-proiectul în grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. 2. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante 3. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului să pună în discuție ideile lor. 4. Permit tuturor membrilor grupului să pună în discuție ideile lor. 5. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. 6. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P11	Mini-proiectul în grup (produsul)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conținutul produsului de grup este potrivit cerințelor. 2. Produsul de grup arată deosebit. 3. Produsul este clar, ușor de înțeles.

* Pe parcursul anului școlar.

P12	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Prezintă pe scurt mini-proiectul. 3. Argumentez clar și pe scurt. 4. Formulez concluzii. 5. Utilizez limbajul adecvat/specific. 6. Prezint clar și convingător.
P13	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calm și înțelegere propriile idei.
Comunicarea scrisă		
P14	Compoziția (scris)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Întocmesc ghidat planul compoziției.* 2. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice sau după caz, reținerile date. 3. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Expun coerent și clar fiecare gând. 5. Evit repetările de cuvinte. 6. Respect ordinea ideilor. 7. Respect numărul propus de enunțuri. 8. Respect regulile de scriere și de punctuație. 9. Potrivesc titlul compoziției. 10. Urmăresc aranjarea în pagină a unui text scris (titlul, alineate). 11. Respect tematica/cerința propusă.
P15	Scrisul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iau poziția corpului, mâinii, caietului. 2. Respect forma și mărimea literelor. 3. Respect spațiul și înclinația uniformă. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Scriu cu acuratețe.
P16	Propoziția alcătuită și scrisă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Ordenez corect cuvintele în propoziție. 3. Respect regulile de scriere și de punctuație
P17	Dialogul scris	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Utilizez formulele de inițiere, de menținere și de încheiere a unui dialog. 3. Ordenez corect cuvintele în propoziții. 4. Respect numărul propus de replici. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație. 6. Respect aranjarea în pagină specifică dialogului (linia de dialog).
P18	Biletul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale biletului. 2. Utilizez formula de adresare. 3. Scriu data. 4. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 5. Utilizez formula de încheiere. 6. Respect ordinea ideilor. 7. Respect regulile de scriere și de punctuație. 8. Urmăresc aranjarea în pagină.
P19	Anunțul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale anunțului (Ce? Cât? Cum? Unde? Când?). 2. Scriu cuvântul Anunț. 3. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 4. Respect ordinea ideilor. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație. 6. Urmăresc aranjarea în pagină.
P20	Invitația	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale invitației: 2. Scriu: cuvântul Invitație; persoana care este invitată; persoana care invită; formula de adresare; formula de invitare; evenimentul la care este invitată persoana; locul, data și ora manifestării evenimentului; scopul întâlnirii; formula de încheiere; semnătura. 3. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 4. Respect ordinea ideilor. 5. Urmăresc aranjarea în pagină. 6. Respect regulile de scriere și de punctuație.

P21	Felicitarea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale felicitării: textul propriu-zis; formula folosită cu ocazia sărbătorii respective; semnătura. 2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație.
P22	Caietul meu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit. 4. Respect așezarea în pagină, spațiul între litere, cuvinte, teme.
Lectura		
P23	Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul. 2. Pronunț corect fiecare cuvânt. 3. Articulez corect toate cuvintele. 4. Citesc expresiv, cu intonația potrivită. 5. Identific și explic cuvintele necunoscute.*
P24	Textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cursiv, fluid textul. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.
P25	Textul analizat (în limita standardelor)* (Receptarea mesajului scris (citirea/lectura))	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc conștient și corect. 2. Identific secvențele narative, descriptive și dialogate. 3. Delimitez timpul și locul acțiunii. 4. Desprind trăsăturile fizice și morale ale personajelor. 5. Formulez ideile principale. 6. Folosesc cuvintele și expresiile nou-învățate. 7. Expun coerent și clar gândurile.
P26	Povestirea despre textul literar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Explic (determin) modurile de expunere ale textului: narațiune, dialog, descriere. 3. Explic vocabularul nou al textului. /Explic cuvintele textului. 4. Citesc enunțuri ce arată părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 5. Prezint întâmplările în succesiunea logică. 6. Descriu succint personajele textului: pozitive/negative.* 7. Exprim printr-un enunț atitudinea față de faptele personajelor (valori morale și estetice).* 8. Explic printr-un enunț învățătura/ideea textului.*
P27	Poezia recitată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul poeziei. 2. Recit toate versurile. 3. Rostesc corect și clar cuvintele. 4. Recit expresiv. 5. Folosesc mimica și gesturile.
P28	Mijloacele artistice (identificare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc criteriul/cerința. 2. Identific comparația/ personificarea. 3. Explic sensul expresiei identificate. 4. Utilizez expresia în alt context (la solicitare).
P29	Textul literar povestit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Redau conținutul textului. 3. Respect cele 3 părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Utilizez cuvinte cheie. 5. Folosesc cuvinte noi, expresii potrivite din text. 6. Expun coerent și clar fiecare gând.
P30	Personajul literar caracterizat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific personajul literar. 2. Utilizez algoritmul propus pentru descriere. 3. Exprim atitudinea / opinia proprie față de comportamentul personajului descris. 4. Expun coerent și clar gândurile. 5. Utilizez limbajul corespunzător.
P31	Planul de idei (elaborare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Delimitez părțile componente ale textului. 2. Formulez ideile principale pentru fiecare fragment. 3. Ordenez logic ideile textului.

Scrisul		
P32	Transcriere de text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transcriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină. 4. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P33	Dictarea (scrierea după dictare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină. 4. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P34	Cuvinte cu ortograme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific ortograma/cuvântul ce conține grupuri de litere. 2. Stabilesc regula de scriere corectă a cuvântului/ortogramei 3. Propun exemple similare.
Lectura particulară		
P35	Prezentarea unui text literar cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul textului. 2. Determin modul de expunere: narațiune, dialog, descriere. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim atitudinea proprie față de faptele personajelor (valori morale și estetice). 5. Formulez învățătura/ideea textului. 6. Expun clar și coerent gândurile.
P36	Prezentarea unei cărți citite	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul, editura, anul ediției. 2. Relatez succint despre autor. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim gândurile și sentimentele proprii față de carte. 5. Susțin unele afirmații prin citate din carte.* 6. Formulez concluzii.* 7. Expun coerent și clar gândurile.*
P37	Agenda de lectură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completez grila/componentele agendei. 2. Exprim impresiile proprii despre carte. 3. Formulez clar și corect ideile. 4. Respect regulile ortografice și de punctuație.

MATEMATICĂ		
Produse recomandate	Criterii de succes	
P1	Scrierea numerelor naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precizez cu câte cifre se scrie numărul și ce indică fiecare cifră. 2. Scriu numerele folosind cifre/litere. 3. Respect cerințele de scriere corectă.
P2	Calcul oral în baza unui exercițiu dat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Calculez în minte. 2. Scriu răspunsul. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P3	Calcul oral în baza înțelegerii terminologiei matematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție cerința. 2. Determin operația pe care trebuie s-o efectuez. 3. Calculez în minte. 4. Scriu răspunsul.
P4	Calcul în coloniță	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aranjez corect numerele în coloniță. 2. Efectuez calcule și scriu fiecare cifră a rezultatului. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P5	Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ exercițiul: Conține paranteze? Ce operații aritmetice sunt? 2. Formulez regula corespunzătoare. 3. Aplic regula și indic ordinea efectuării operațiilor deasupra semnelor operațiilor în exercițiu.
P6	Rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Determin ordinea efectuării operațiilor. 2. Efectuez calculele. 3. Scriu răspunsul.
P7	Rezolvarea ecuațiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precizez componenta necunoscută a operației. 2. Formulez regula aflării componentei necunoscute. 3. Aplic regula și scriu exercițiul de rezolvare. 4. Calculez. 5. Efectuez proba. 6. Scriu răspunsul.

P8	Rezolvarea problemelor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Scriu schema problemei. 4. Scriu rezolvarea prin exercițiu. 5. Scriu răspunsul problemei.
P9	Rezolvarea problemelor compuse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Scriu schema problemei. 4. Elaborez planul de rezolvare a problemei. 5. Scriu rezolvarea cu plan/ cu justificări/ prin exercițiu. 6. Scriu răspunsul problemei.
P10	Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lecturez descrierea situației de problemă. 2. Reformulez descrierea ca o problemă de matematică. 3. Organizez datele într-o formă potrivită. 4. Elaborez un plan de rezolvare. 5. Efectuez rezolvarea mental sau scris. 6. Scriu răspunsul.
P11	Formularea problemelor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție suportul dat pentru formularea problemei. 2. Îmi imaginez o situație potrivită. 3. Aleg date potrivite (dacă este necesar). 4. Formulez condiția problemei. 5. Formulez întrebarea problemei.
P12	Formarea șirurilor de numere după o regulă dată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg regula. 2. Aplic regula și scriu șirul.
P13	Completarea șirurilor de numere/ forme geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție șirul. 2. Descopăr regula de formare. 3. Aplic regula și completez șirul.
P14	Recunoașterea formelor geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ forma geometrică. 2. Îmi amintesc denumirea ei. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P15	Efectuarea măsurărilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg instrumentul de măsurare potrivit. 2. Aleg unitatea de măsură potrivită. 3. Efectuez măsurarea. 4. Scriu rezultatul obținut.
P16	Transformări simple ale unităților de măsură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Îmi amintesc relația între unitățile de măsură respective. 2. Judec într-un mod convenabil și efectuez mental transformarea. 3. Scriu răspunsul.
P17	Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Mă întreb dacă este adevărat sau fals. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P18	Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor numărul/semnul care lipsește. 3. Completez exercițiul.
P19	Enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor fiecare număr/cuvânt care lipsește. 3. Completez enunțul.
P20	Completarea tabelelor/ schemelor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție tabelul/schema. 2. Formulez o întrebare referitoare la caseta care trebuie completată, folosind terminologia matematică. 3. Răspund la întrebare și completez caseta. 4. Dacă este necesar, continui în mod analog.
P21	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

P22	Caietul meu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit.
ȘTIINȚE		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Comunicarea orală/scrișă a informației științifice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun informația. 2. Respect succesiunea ideilor. 3. Utilizez limbajul științific.
P2	Descrierea unor corpuri/locuri geografice/stări/fenomene din natură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ obiectul descrierii. 2. Respect algoritmul pentru descriere. 3. Găsesc asemănări și deosebiri. 4. Expun informația coerent și clar. 5. Utilizez limbajul științific.
P3	Clasificarea elementelor naturii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc criteriul pentru clasificare. 2. Triez/ordonez/grupez elementele propuse. 3. Denumesc clasa obținută.
P4	Realizarea unor investigații simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebări și identific problema. 2. Stabilesc etapele de lucru. 3. Stabilesc mijloacele. 4. Colectez informații. 5. Parcurg etapele de lucru. 6. Efectuez măsurări. 7. Reprezint rezultatele în tabele, grafice, desene. 8. Formulez concluzia.
P5	Ordonarea, gruparea unor obiecte, fenomene, evenimente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc criteriul pentru ordonare/grupare. 2. Ordonez/grupez. 3. Formulez concluzii.
P6	Comunicarea observațiilor efectuate, informațiilor selectate/citite	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Respect succesiunea logică. 3. Prezint informații referitoare la subiect. 4. Utilizez limbajul științific.
P7	Realizarea unor experimente simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de securitate. 2. Respect algoritmul propus. 3. Prezint/descriu etapele experimentului. 4. Formulez concluzii. 5. Manifest interes și disponibilitate.
P8	Înregistrarea grafică (tabel, schemă, fișă de observare) a observațiilor efectuate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc modalitatea de înregistrare. 2. Stabilesc informația obținută în urma observării/lecturii/analizei. 3. Înregistrez datele. 4. Concluzionez/prezint cele scrise.
P9	Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint acțiunile/schimbările/consecințele/efectele. 2. Formulez clar opinia/poziția proprie. 3. Argumentez coerent. 4. Respect succesiunea logică. 5. Utilizez limbajul științific.
P10	Instrumente de măsurare (citirea termometrului, calendarului, ceasului).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg instrumentul potrivit. 2. Efectuez măsurarea. 3. Înregistrez rezultatele măsurării cu indicarea unității de măsură. 4. Prezint rezultatele măsurării.
P11	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Prezentarea mesajul oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez clar mesajul. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Argumentez/dezvolt ideea principală. 4. Utilizez vocabularul corespunzător.
P2	Realizarea portretul moral al unui personaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc virtuțile și viciile personajului. 2. Descriu virtuțile și viciile identificate. 3. Argumentez opinia/atitudinea față de acest personaj.

P3	Realizarea unui studiu de caz / Analiza situațiilor descrise (cauze, consecințe, comportamente).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic ghidat situația/cazul (cauze, consecințe, comportamente). 2. Formulez clar opinia/poziția proprie. 3. Argumentez opinia formulată.
P4	Descrierea sărbătorilor calendaristice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denumesc sărbătoarea calendaristică. 2. Descriu tradițiile legate de această sărbătoare. 3. Respect succesiunea ideilor. 4. Exprim clar și concis fiecare gând.
P5	Comunicarea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul/tematica. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect succesiunea logică. 4. Utilizez limbajul corespunzător.
P6	Implicarea în acțiuni comunitare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific probleme în care aș putea să mă implic. 2. Caut ghidat modalități de implicare. 3. Stabilesc împreună cu colegii un plan de acțiuni și reguli concrete. 4. Manifest interes. 5. Respect planul de acțiuni și regulile propuse.
P7	Mini-proiectul în grup (contribuția mea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribui activ la discuțiile de grup. 2. Accept și îndeplinesc toate sarcinile. 3. Ajut direct grupul cu idei bune. 4. Urmăresc respectarea cerințelor și a timpului propus. 5. Pot să spun clar cu ce am contribuit.
P8	Mini-proiectul în grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. 2. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante 3. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului să-și pună în discuție ideile. 4. Permit tuturor membrilor grupului să-și pună în discuție ideile. 5. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. 6. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P9	Mini-proiectul în grup (produsul)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conținutul produsului de grup este potrivit cerințelor. 2. Produsul de grup arată deosebit. 3. Produsul este clar, ușor de înțeles.
P10	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Prezint pe scurt mini-proiectul. 3. Argumentez clar și pe scurt. 4. Formulez concluzii. 5. Utilizez limbajul adecvat/specific. 6. Prezint clar și convingător.
P11	Adoptarea de reguli și respectarea lor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific situația/problema. 2. Formulez reguli. 3. Argumentez necesitatea respectării regulilor. 4. Manifest interes și disponibilitate.
P12	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
EDUCAȚIA MUZICALĂ		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Interpretarea cântecului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc cuvintele și melodia cântecului. 2. Cunosc/redau corect elementele limbajului muzical. 3. Interpret ezpresiv cântecul: 4. Redau cu gestul mâinii linia melodică. 5. Improvizez/execut mișcări de dans potrivite ritmului melodiei. 6. Acompaniez ritmic melodia la tobă, tamburină, clopoței, trianțlu etc. 7. Respect poziția corpului în timpul interpretării.
P2	Audiția creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de audiere. 2. Cunosc/recunosc titlul și compozitorul. 3. Determin evenimentele sonore. 4. Determin/descopăr/stabilesc caracterul muzicii în fiecare eveniment sonor. 5. Îmi exprim impresiile despre creație.

P3	Caracterizarea creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Audiez/vizionez creația muzicală în varianta de interpretare propusă. 2. Numesc titlul (denumirea) creației (lucrării). 3. Numesc compozitorul, autorul versurilor, cine interpretează. 4. Determin caracterul melodiei (cantabil, dansant, de marș). 5. Determin instrumentele muzicale care se evidențiază. 6. Caracterizez emoțiile, sentimentele, exprimate de melodie. 7. Argumentez în ce momente din viață poate să sune această creație muzicală.
P4	Improvizarea melodiilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg un instrument muzical (tobiță, tamburină, clopoței, xilofon, trianglu etc.). 2. Creez un ritm/ un acompaniament ritmic după melodie/ după model/ după criteriul propus. 3. Interpretez ritmul/acompaniamentul ritmico-timbral. 4. Transmit emoții prin această improvizare.
P5	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
EDUCAȚIA PLASTICĂ		
Produce recomandate		Criterii de succes
P1	Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Realizez subiectul plastic prin tehnica studiată, obținând expresivitatea plastică în pictură. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P2	Lucrare plastică utilizând creioanele colorate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez corespunzător/adecvat creioanele de diferite culori. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P3	Lucrare plastică utilizând acuarela/guașul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 3. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P4	Lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Obțin prin amestecuri cromatice culori binare/nuanțe/tonuri. 3. Combin reușit/corespunzător/adecvat culorile în lucrare. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P5	Lucrare plastică utilizând punctul/liniile	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez punctul/liniile ca elemente decorative. 3. Construiesc motive decorative. 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P6	Lucrare plastică utilizând forma ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Obțin forme spontane prin diferite tehnici și procedee. 3. Utilizez diferite forme plastice/spațiale îmbinate într-o compoziție. 4. Execut lucrarea cu acuratețe. 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P7	Compoziție plastică	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Combin reușit tehnicile de realizarea compoziției. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P8	Compoziție în materiale naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Combin/utilizez reușit materiale naturale. 3. Accentuez centrul compoziției prin tehnicile/materialele alese. 4. Execut lucrarea cu acuratețe. 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P9	Lucrări practice: semn pentru carte/felicitare/ambalaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect etapele de lucru. 2. Respect regulile de securitate. 3. Execut lucrarea cu acuratețe. 4. Realizez lucrarea într-un mod creativ.
P10	Prezentarea lucrării	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic cum am realizat tema plastică și subiectul. 2. Argumentez ce materiale/ustensile și tehnici am folosit. 3. Explic cum am organizat spațiul plastic.

P11	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> Mă implic. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. Argumentez cu calmitate propriile idei.
EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Elaborarea unui proiect de confecționare	<ol style="list-style-type: none"> Comentez aspectul estetic și funcțiile utilitare ale articolelor; Prezint schița grafică și modelul decorativ proiectat; Descriu etapele tehnologice de confecționare
P2	Selectarea și organizarea mijloacelor de confecționare a unor articole	<ol style="list-style-type: none"> Selectez pânza/materialul necesar în vederea confecționării produsului planificat; Păstrez în condiții adecvate materialele și ustensilele necesare activităților practice; Respect normele de igienă și protecție a muncii la păstrarea și utilizarea materialelor și ustensilelor necesare
P3	Realizarea procesului tehnologic conform proiectului elaborat (Confecționare de lucrări)	<ol style="list-style-type: none"> Selectez și păstrez în condiții adecvate materialele și ustensilele necesare. Respect etapele tehnologice. Utilizez schițe, scheme și diferite tehnici de lucru. Realizez lucrarea cu acuratețe. Respect normele de igienă și protecție a muncii. Finisez articolul.
P4	Evaluarea lucrărilor confecționate conform cerințelor estetice, tehnologice și funcțiilor utilitare.	<ol style="list-style-type: none"> Argumentez valoarea artistică și estetică a articolelor confecționate; Evaluez critic articolele confecționate, conform indicatorilor:(valoarea estetică, respectarea tradiției populare, calitatea lucrării în aspect tehnologic). Respect terminologia specifică.
EDUCAȚIA FIZICĂ		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Exerciții de front și formații	<ol style="list-style-type: none"> Identific modelul de mișcare pentru fiecare segment al corpului. Execut exerciții de front și formații. Respect regulile de acțiune individuală și în comun.
P2	Exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.)	<ol style="list-style-type: none"> Înțeleg terminologia exercițiilor cu caracter aplicativ. Execut acțiunea motrică (alergarea, aruncarea, prinderea etc.). Respect regulile de securitate. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P3	Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG)	<ol style="list-style-type: none"> Respect poziția inițială. Execut exercițiile de DFG. Respect tehnica securității.
P4	Exerciții de atletism (săritură, alergare)	<ol style="list-style-type: none"> Respect poziția corpului. Manifest rezistență în regim aerobic. Manifest calități de viteză și precizie a mișcării. Respect tehnica securității. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P5	Exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârănări, semisfoară etc.)	<ol style="list-style-type: none"> Respect poziția corpului. Execut exercițiile propuse. Manifest insistență, curaj, răbdare. Respect regulile de securitate.
P6	Jocul sportiv / Jocul dinamic / ștafete	<ol style="list-style-type: none"> Respect regulile jocului / ștafetei. Execut tehnica elementelor jocului /ștafetei. Acționez în activitatea de învățare a elementelor tehnico-tactice din jocurile sportive. Manifest respect pentru adversar. Respect tehnica securității.
P7	Aruncarea mingii	<ol style="list-style-type: none"> Respect poziția corectă a corpului. Arunc corect mingea în țintă. Respect regulile de securitate.
P8	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> Mă implic. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. Argumentez cu calmitate propriile idei.

LIMBA STRĂINĂ (AL DOILEA AN DE STUDIU)		
Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Recunoașterea sunetelor, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc cuvântul și grupul de cuvinte în mesajul oral și scris. 2. Rostesc clar cuvinte și grupuri de cuvinte în mesajul oral și scris. 3. Recunosc cuvinte, grupuri de cuvinte într-un text necunoscut. 4. Alcătuiesc enunțuri simple cu vocabularul învățat.
P2	Comunicarea orală. Formularea propozițiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folosesc regulile învățate în alcătuirea mesajului oral. 2. Selectez și asociez enunțul simplu și cu imaginile corespunzătoare. 3. Expun corect și clar gândurile. 4. Utilizez formule de politețe corespunzătoare conținutului tematic, a situației.
P3	Alcătuirea unui dialog scurt și simplu la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reproduc formule de politețe simple în situații de comunicare concrete. 2. Alcătuiesc enunțuri simple după un model. 3. Utilizez formule de inițiere, menținere, încheiere a unui dialog. 4. Ajut interlocutorul în caz de necesitate.
P4	Formularea unor răspunsuri și întrebări simple, adecvate unei situații, text, tablou, dialog	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebări simple la tema propusă. 2. Alcătuiesc întrebări simple în bază de text informativ sau dialog. 3. Asociez informația din tablou cu anumite întrebări. 4. Răspund la întrebări de tipul: Cine? Ce? Cum este? Ce face? Când? Unde? 5. Utilizez corect structura enunțului interogativ.
P5	Descrierea orală sau scrisă a unei persoane/ imagini, oral sau scris în bază de suport de cuvinte și întrebări	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Utilizez vocabularul activ corespunzător situației prezentate. 3. Asociez textul prezentat cu imagini potrivite. 4. Dau dovadă de succesiune logică în descrierea de persoane și imagini.
P6	Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc corect, fluent toate cuvintele. 2. Citesc expresiv cu intonația potrivită. 3. Înțeleg sensul fiecărei propoziții. 4. Selectez din text enunțurile corespunzătoare imaginilor. 5. Selectez cuvintele cheie din text.
P7	Redarea conținutului unui dialog, text cunoscut citit/ audiat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul textului. 2. Asociez corect unele informații din text cu documente iconografice (imagini, plan). 3. Respect ordinea cronologică a evenimentelor din text. 4. Identific eroii principali. 5. Utilizez cuvinte cheie din text/dialog pentru a reda conținutul.
P8	Reproducerea unor poezii, cântece simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul poeziei. 2. Recit expresiv toate versurile. 3. Rostesc corect și clar cuvintele. 4. Folosesc mimica și gesturile.
P9	Conversație	<ol style="list-style-type: none"> 1. Construiesc corect enunțuri simple. 2. Formulez întrebări simple despre identitatea interlocutorului. 3. Alcătuiesc răspunsuri succinte. 4. Utilizez vocabularul corespunzător temei de conversație.
P10	Prezentarea unui monolog succint la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizez cuvintele corespunzătoare temei propuse. 2. Construiesc corect gramatical propoziții simple. 3. Caracterizez succint în baza de suport de cuvinte, întrebări.
P11	Scrierea/copierea enunțurilor simple a textului de mică extindere din manual	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect gramatical cuvinte și grupuri de cuvinte. 2. Scriu cu acuratețe. 3. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul.
P12	Scrierea după dictare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect cuvintele cunoscute. 2. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul. 3. Scriu lizibil cu acuratețe.
P13	Scrierea unei scrisori scurte (de invitație, de acceptare, de refuz), mesaje electronice, cărți poștale scurte și simple (de aniversare, de felicitare etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale scrisorii/invitației. 2. Respect ordinea de idei. 3. Utilizez vocabularul corespunzător situației expuse. 4. Respect regulile de scriere și punctuație.

P14	Realizarea de indicații / instrucțiuni/formular/ fișă în completarea de orar agenda lucrul cu harta a planului simplu și a activității de învățare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg corect instrucțiunile. 2. Realizez instrucțiunile corespunzător ordinii expuse. 3. Prezint cu ușurință planul realizat. 4. Respect structura de completare a fișei formularului agendei și a planului.
P15	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

EXEMPLE DE PRODUSE OPȚIONALE, CLASA A III-A:

Limba română:

Rebusul • Mesajul scris • Completarea caietului • Minireferatul • Harta textului • Graficul emoțiilor • Portretul cuvântului • Profilul personajului • Reportajul • Scrisoare personajului literar

Matematică:

Numărare cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată • Schimb de bani • Formularea regulii de formare a unui șir de numere/forme geometrice/rezultate ale unor măsurări • Scheme-lanț de calcule • Organizarea tabelară a unor informații date/selectate • Forme geometrice, desenate/modelate • Proiect

100 DE CUVINTE ÎNCURAJATOARE PENTRU UN COPIL

1. A meritat!
2. Acum am înțeles!
3. Adevărată operă!
4. Admirabil!
5. Ai ajuns la culmea potențialului tău!
6. Ai atins noi performanțe!
7. Ai făcut un lucru unic!
8. Ai parcurs kilometrul în plus!
9. Ai pornit spre succes!
10. Azi te prezinți la nivel internațional!
11. Bine făcut!
12. Bine gândit!
13. Bine organizat!
14. Buna alegere!
15. Ce îmbunătățire!
16. Ce încurajator!
17. Celui care muncește nu-i este niciodată rușine!
18. Convingător!
19. Creativ!
20. Crede în forțele tale! Ai curaj!
21. Dai dovadă de multă înțelepciune!
22. Dai dovada de o gândire profundă!
23. Data viitoare va fi mai ușor!
24. De apreciat!
25. De neuitat!
26. De văzut!
27. Deosebit!
28. Din ce în ce mai bine!
29. E cazul să aplaudăm!
30. Emoționant!
31. Este o plăcere când tu te descurci așa de bine!
32. Ești în frunte!
33. Ești bine pregătit!
34. Ești grozav și rezultatul e pe măsură!
35. Ești hotărât să ajungi la perfecțiune!
36. Ești mult mai bun astăzi!
37. Ești pe drumul cel bun!
38. Ești și tu surprins, nu-i așa?
39. Remarcabil!
40. Eu te știu luptător!
41. Excelent!
42. Excepțional!
43. Extraordinar!
44. Extrem de bine!
45. Fabulos!
46. Fantastic!
47. Fascinant!
48. Fenomenal!
49. Fermecător!
50. Foarte drăguț!
51. Foarte plăcut!
52. Formidabil!
53. Genial!
54. Grea treaba, dar bine făcută!
55. Grozav!
56. Îmi faci meseria mai plăcută!
57. Impecabil!
58. Impresionant!
59. Încântător!
60. Încrede-te în tine și vei reuși!
61. Incredibil!
62. Inteligent!
63. Interesant!
64. Îți merge mintea!
65. La fix!
66. Lăudabil!
67. Lucru de excepție!
68. Mă bucur!
69. Mai bine ca oricând!
70. Marcant!
71. Matur răspuns!
72. Merita discutat!
73. Minunat!
74. N-am cuvinte!
75. Nemaipomenit!
76. Nu iuta că ești o ființă deosebită, că ești unică/unic!
77. Nu-i rău!
78. Onorată de răspuns!
79. Părinții tai vor fi mândri de tine!
80. Perfect!
81. Performant!
82. Performanță olimpică!
83. Plăcut!
84. S-a născut o stea!
85. Se întvede rezultatul!
86. Senzațional!
87. Serioasa treaba!
88. Sigur că vei reuși ce ți-ai propus!
89. Splendid!
90. Știam ca poți să o faci!
91. Sunt mândru de tine!
92. Sunt mulțumit!
93. Super!
94. Tare de tot!
95. Te susțin!
96. Te descurci bine!
97. Te-ai depășit pe tine însuși!
98. Te-ai străduit!
99. Uimitor!
100. Unic!

EXEMPLE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ

- „Interesant! Ai cules cele mai potrivite expresii!”
- „Deosebit! Ai poposit pe diverse tărâmurii ale imaginației!”
- „Minunat! Gândurile tale vor frapa și colegii!”
- „Perfect! Textul compunerii a fost aranjat corect în pagină, respectând scrierea cu alineate!”
- „Îți sunt recunoscătoare pentru munca depusă și scrierea caligrafică!”
- „M-ai impresionat prin străduința de a aplica regulile de ortografie studiate!”
- „Impresionează modul de expunere a gândurilor!”
- „Admirabilă creație! Ai utilizat diverse expresii artistice!”
- „Bine încheiat! Ai avut un plan bun de idei, pe care l-ai respectat!”
- „Bravo! Prin muncă omul le reușește pe toate! Ai reușit și tu să alcătuiești un text interesant, dar să fii atent la despărțirea în silabe pentru trecerea cuvintelor dintr-un rând în altul!”
- „Un răspuns pătruns de niște sentimente mărețe!”
- „Excelent răspuns! Ai evidențiat ideile principale!”
- „Răspunsul tău merită cele mai înalte aprecieri, deoarece ai redat excelent trăirile personajelor din text!”
- „Eu am rămas plăcut surprinsă de modul tău de a-ți expune propriile tale sentimente!”
- „Ne-ai frapat prin modul de a menține contactul cu publicul, modelarea vocii, utilizarea gesturilor și mimicii!”
- „De necrezut! Ai reușit să ne convingi că textul ți-a lăsat impresii plăcute!”
- „Ai redat conținutul aproape de text, sunt sigură că l-ai citit de mai multe ori! Îți mulțumesc pentru munca depusă!”

PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. LIMBA ROMÂNĂ, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea ECD, clasa a III-a*. MECC, 2017.
4. Buruiană, M.; Ermicioi, A.; Cotelea, S. *Limba română. Manual, clasa a III-a*. Chișinău: Știința, 2012.
5. Buruiană, M.; Ermicioi, A.; Cotelea, S. *Limba română. Ghidul învățătorului, clasa a III-a*. Chișinău: Știința, 2012.
6. Marin, M. *Didactici interactive în învățământul primar. Suport de curs*. Chișinău: IȘE, 2014.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
7	238

Unitățile de învățare	Nr. ore	Evaluări			Observații
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
<i>Sună clopoțelul toamnei, școala-i un buchet de flori...</i>	31	1	3	2 (probă orală și test)	
<i>Și iar cad frunze colorate din cartea toamnei aurii...</i>	28	1	3	1 (test)	
<i>Străbunii noștri ne lăsară trecutul sfânt și o frumoasă țară...</i>	28	1	3	2 (probă orală și test)	
<i>Cad din cer mărgăritare peste plaiul meu iubit...</i>	26	1	3	1 (test)	
Total semestrul 1	113	4	12	6	
Semestrul 2					
<i>Iarna multe jocuri știe prin zăpada argintie...</i>	26	1	3	2 (probă orală și test)	
<i>Și ei au fost copii...</i>	25	1	3	1 (test)	
<i>Salutare, primăvară, timp frumos, bine-ai venit!</i>	36	1	3	1 (test)	
<i>Zăbovește și ascultă: toate-n felul lor cuvântă...</i>	31	1	3	2 (probă orală și test) + 1 anuală	
Total semestrul 2	118	4	12	7	
Total an	238	8	24	13	

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

MODULUL 5. Iarna multe jocuri știe prin zăpada argintie...

Nr. de ore alocate: 26

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1.5 1.12 2.1 2.5 2.6 2.7	1. Textul „La Polul Nord”, după M. Sorescu: • Semnificația componentelor textului. Proza rimată • Categoriile semantice ale limbajului textual: sinonime, antonime	1 1		[4, p.98-100]	EI	
2.11 2.13 2.14	2. Pronumele personal: • Persoana. Numărul • Exerciții aplicative	1 1		[4, p.101-102]		
2.15 3.6 3.7 3.8 4.7	3. Textul „La săniuș”, după I. Agârbiceanu: • Mijloace de expresie artistică: comparația și personificarea • Scriere imaginativă: schimbarea finalului unui text citit. Exerciții aplicative	1 1		[4, p.103-105]	EFE (P3, P28)	
4.6 4.8	4. Tainele cărții: • În lumea poveștilor	1		[4, p.105]		
4.9 4.10 5.3 5.5 5.6	5. Textul „Copiii și păsărelele”, după E. Jianu: • Vocabularul textului • Comunicare în baza imaginilor și a planului de idei • Caracterizări simple de personaje literare	1 1 1		[4, p.106-108]		
	6. Evaluare sumativă	1		Probă orală	ESO	
	7. Exerciții de recuperare, ameliorare, dezvoltare	1				
1.5 1.12 1.14	8. Scriere imaginativă: schimbarea finalului unui text citit	1				
2.1 2.4 2.6 2.7 2.12 2.15	9. Pronumele personal de politețe. Exerciții aplicative	1		[4, p.109]		
2.7 2.12 2.15	10. Textul „Cheița”, după M. Sântimbreanu: • Semnificația componentelor textului. Structura conținutului • Caracterizarea personajelor literare. Exerciții aplicative	1 1		[4, p.110-112]	EFE (P6, P16)	
3.7 3.8 4.5	11. Tainele cărții: • Atelier de lectură. Expoziția de carte „Poveștile copilăriei”	1				
4.6 4.7 4.8 4.10	12. Textul „Crăiasa Zăpezii”, după H. Ch. Andersen: • Calitățile personajului literar • Reproducerea orală a textului citit	1 1		[4, p.115-116]	EFE (P2, P24)	
5.5 5.6	13. Atelier de creație: • Compunere după un șir de imagini: „Jocurile de iarnă ale copiilor”	1				
	14. Atelier de scriere: • Redactarea compunerilor	1		[4, p.113-114]		
	15. Atelier de creație și discuție: • Analiza compunerilor	1				
	16. Proiect de grup „Șezătoare cu povești”	1				
	17. Recapitulare. Analiză-sinteză	1		[4, p.117]		
	18. Evaluare sumativă	1		Test	ES	
	19. Exerciții de recuperare, ameliorare, dezvoltare	1				

Detalii Evaluare

Evaluări formative în etape		Evaluare sumativă (orală)	Evaluare sumativă (test)
1.	Produse: P3: Lectura imaginilor P28: Mijloacele artistice (identificare)	Sub-competențe: 1.5. Sesizarea trăsăturilor fizice și morale ale unor personaje, conform faptelor descrise. 1.6. Exprimarea gândurilor, emoțiilor și a sentimentelor față de mesajul textelor citite sau a unor secvențe textuale. 1.7. Reproducerea integrală a textului în succesiunea planului, folosind adecvat mijloacele expresive.	Sub-competențe: 2.11. Utilizarea în exprimarea orală și scrisă a vocabularului din textul citit (cuvinte, expresii). 2.12. Utilizarea rațională a diverselor sensuri ale cuvântului – antonime, sinonime; sens propriu și sens figurat în comunicări orale și scrise. 4.5. Identificarea în diferite enunțuri a părților de vorbire, observând rolul lor în construcția comunicării.
2.	Produse: P6: Partea de vorbire P16: Propoziția alcătuită și scrisă		
3.	Produse: P2: Situația de comunicare (prezentarea orală) P24: Citirea cu voce a unui text cunoscut		

Anexa 4

MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (LIMBA ROMÂNĂ, CLASA A III-A)

Limba română. MODULUL 5. *Iarna multe jocuri știe prin zăpada argintie...*

ELEV:	Datele EFE						
	Produsele evaluate	P3	P28	P6	P16	P2	P24
1.							
2.							
3.							
4.							

PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. MATEMATICĂ, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii

Bibliografie:

Curriculum școlar, clasele I-IV. Chișinău: Lyceum, 2010.

Ghid de implementare a curriculumului. Chișinău: Lyceum, 2011.

Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a. MECC, 2017.

Ursu, L.; Lupu, I.; Iasinschi, I. *Matematică. Manual, clasa a III-a.* Chișinău: Prut, 2016.

Ursu, L. *Matematică. Teste de evaluare sumativă, clasa a III-a.* Chișinău: Prut, 2017.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
4	136

Unități de învățare (module)	Nr. ore	Evaluări			Obs.
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
1. Repetăm cu sârguință, învățăm cu ușurință <i>Evocare. Restucturare</i>	10	1			
2. Socotim neconținut, spre o mie am pornit <i>Numere naturale 0-1000</i>	14	1	2	1	
3. Adunăm rezervând și scădem împrumutând <i>Adunarea și scăderea în centrul 0-1000</i>	30	1	3	1	
4. Înmulțim cu hărnicie, împărțim cu dărnicie <i>Înmulțirea și împărțirea în centrul 0-1000</i>	6	1			
Total semestrul 1	60	4	5	2	
Semestrul 2					
4. Înmulțim cu hărnicie, împărțim cu dărnicie <i>Înmulțirea și împărțirea în centrul 0-1000</i>	46	1	5	2	
5. Modelăm creativ, măsurăm inventiv <i>Elemente intuitive de geometrie și măsurări</i>	18	1	2	1	
6. Culegem roadele învățării <i>Recapitulare finală</i>	12			1 (A)	
Total semestrul 2	76	2	7	4	
Total an	136	6	12	6	

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

MODULUL 3. Adunăm rezervând și scădem împrumutând.
Adunarea și scăderea în centrul 0-1000

Nr. de ore alocate: 30

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 2.6. 2.7.	1. Adunarea și scăderea fără trecere peste ordin: • Predare – învățare • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 30-31]	EI	
	2. Adunarea cu trecere peste ordinul unităților: • Predare – învățare • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 32-33]		
	3. Scăderea cu împrumut la ordinul zecilor: • Predare – învățare • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 34-35]		
	4. Adunarea și scăderea cu trecere peste ordinul unităților: • Aplicare • Analiză – sinteză	1 1		[4, pp. 36-37]	EFE (P3, P4, P18, P9)	
	5. Adunarea cu trecere peste ordinul zecilor: • Înțelegere • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 38-39]		
	6. Scăderea cu împrumut la ordinul sutelor: • Înțelegere • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 40-41]		
	7. Legătura dintre adunare și scădere: • Înțelegere • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 42-43]		
	8. Adunarea și scăderea cu o trecere peste ordin: • Aplicare • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 44-45]		
	9. Cine seamănă, culege: • Consolidare-dezvoltare • Analiză-sinteză • Activități diferențiate	1 1 1		[4, pp. 46-47]	EFE (P6, P20, P9, P11)	
	10. Adunarea cu trecere peste ordinul unităților și al zecilor: • Înțelegere • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 48-49]		
	11. Scăderea cu împrumut la ordinul zecilor și al sutelor: • Înțelegere • Consolidare – dezvoltare	1 1		[4, pp. 50-51]		
	12. Probleme cu adunări și scăderi: • Predare – învățare • Consolidare - dezvoltare	1 1		[4, pp. 52-53]		
	13. Adunarea și scăderea cu trecere peste ordin: • Aplicare • Analiză – sinteză	1 1		[4, pp. 54-55]	EFE (P7, P13, P9, P11)	
	14. Cine seamănă, culege: • Analiză-sinteză • Evaluare sumativă • Activități diferențiate de postevaluare	1 1 1		[4, pp. 56-77] [5, pp. 20-26]	ES	

Detalieri Evaluare

Evaluări formative în etape (probe scrise)		Evaluare sumativă (test)
1.	Produse: P3: Calcul oral în baza înțelegerii terminologiei matematice P4: Calcul în coloniță P18: Exercițiu lacunar (cu numere/ semne lipsă) P9: Rezolvarea problemelor compuse	Sub-competențe: 2.1. Efectuarea adunării și scăderii în concentrul 0-1000, fără și cu treceri peste ordin. 2.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, trei operații. 2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții. 2.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare. 2.5. Rezolvarea problemelor cu plan sau cu justificări, prin exercițiu. 2.6. Formularea de probleme, pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică. 2.7. Completarea unor tabele sau scheme în care se organizează probleme, exerciții.
2.	Produse: P6: Rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze P20: Completarea tabelelor/schemelor P9: Rezolvarea problemelor compuse P11: Formularea problemelor	
3.	Produse: P7: Rezolvarea ecuațiilor simple P13: Completarea șirurilor de numere P9: Rezolvarea problemelor compuse P11: Formularea problemelor	

Anexa 6

MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR (MATEMATICĂ, CLASA A III-A)

Matematică. MODULUL 3. Adunăm rezervând și scădem împrumutând.
Adunarea și scăderea în concentrul 0-1000

ELEV:	Datele EFE												
	Produsele evaluate	P3	P4	P18	P9	P6	P20	P9	P11	P7	P13	P9	P11
1.													
2.													
3.													

Anexa 7

PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. ȘTIINȚE, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

1. Receptarea informațiilor științifice
2. Explorarea și investigarea lumii înconjurătoare
3. Comunicarea orală și scrisă utilizând stilul științific
4. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural și al celui social

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a*. MECC, 2017.
4. Galben-Panciu, Z.; Galben, S.; Diaconu, S.; Botgros, I. Științe. Manual, clasa a III-a. Chișinău: Prut, 2016.
5. Galben-Panciu, Z.; Galben, S.; Diaconu, S.; Botgros, I. *Ghidul pentru învățători și părinți*. Științe, clasa a III-a. Chișinău: Prut, 2014.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
1	33

Unități de învățare	Nr. ore	Evaluări			Obs.
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
Planeta Pământ	6	1	1		
Învelișurile Pământului	9	1	1	1	
Total semestrul 1	15	2	2	1	
Semestrul 2					
2.Învelișurile Pământului	7	1	1		
Lumea vegetală și animală din Republica Moldova	11	1	1	1	
Total semestrul 1	18	2	2	1	
Total an	33	4	4	2 seme- striale	

SEMESTRUL 1

Nr. de ore alocate: 15

Sub-com- petențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observa- ții
Modulul 1. Planeta Pământ						
Nr. de ore alocate: 6						
1.1 1.2 1.3 1.4 1.5 1.6	1. Povestea Pământului	1		[4, pp.6-8]	EI	
	2. Apele și uscatul Pământului	1		[4, pp.9-11]		
	3. Globul pământesc. Harta	1		[4, pp.12-13]		
	4. Republica Moldova. Chișinău – capitala țării	1		[4, pp.14-16]		
	5. Planeta cu nume Pământ. Proiect de grup	1		[4, p.17]		
	6. Lecție de analiză-sinteză	1		[4, p.18]	EFE (P1, P2, P9)	
Modulul 2. Învelișurile Pământului						
Nr. de ore alocate: 9 ore în sem. 1						
2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.6 2.7	7. Corpurile solide, lichide și gazoase.	1		[4, pp.20-22]	EI	
	8. Învelișurile interne și externe ale Pământului	1		[4, pp.23-25]		
	9. Învelișul solid al Pământului	1		[4, pp.26-28]		
	10. Solul, subsolul. Bogății naturale, Materiale prelucrate	1		[4, pp.29-35]		
	11. Învelișul gazos al Pământului. Aerul	1		[4, pp.36-38]		
	12. Mișcarea aerului. Temperatura aerului	1		[4, pp.39-42]		
	13. Lecție de analiză-sinteză	1		Lapbook-uri	EFE (P2, P3, P6, P9, P11)	
	14. Evaluare semestrială	1		Test	ES	
	15. Activități postevaluative	1		Sarcini diferențiate		

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Detalii Evaluare

Evaluări formative în etape		Evaluare sumativă semestrială (test)
1	Produse: P1: Comunicarea orală/scrisă a informației științifice P2: Descrierea/ unor corpuri/locuri geografice/stări/fenomene din natură P9: Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte	Sub-competențe: 1.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie: <i>Pământ, ape, uscat, țară, capitală</i> 1.2. Reproducerea prin enunțuri simple a viziunilor despre apariția Pământului 1.3. Descrierea unor locuri după un plan propus 1.4. Identificarea diverselor locuri utilizând globul pământesc, harta 1.6. Proiectarea unor acțiuni de ocrotire a mediului înconjurător 2.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie: <i>solid-lichid-gazos; înveliș, relief, sol, aer, apă, starea apei, curgător-stătător, circuit, fenomene naturale, vreme</i> 2.2. Distingerea caracteristicilor principale ale învelișurilor interne și externe ale Pământului 2.3. Compararea corpurilor pe baza unor criterii date 2.6. Descrierea unor stări, procese, fenomene, folosind terminologia specifică
2	Produse: P2: Descrierea unor corpuri/locuri geografice/ stări/fenomene din natură P3: Clasificarea elementelor naturii P6: Comunicarea observațiilor efectuate, informațiilor selectate/citite P9: Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte P11: Colaborarea în echipă	

Anexa 8

MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANTELOR (ȘTIINȚE, CLASA A III-A)

Științe. SEMESTRUL 1

ELEV:	Evaluările formative în etape	Modulul 1			Modulul 2				
	Produsele evaluate	P1	P2	P9	P2	P3	P6	P9	P11
1.									
2.									
3.									
4.									

Anexa 9

PROIECT DE LUNGĂ DURATĂ. EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ, CLASA A III-A (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

- Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect;
- Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat;
- Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectând regulamentul tehnologic;
- Evaluarea lucrării realizate, memorizarea etapelor procesului tehnologic.

Bibliografie:

- Curriculum școlar, clasele I-IV.* Chișinău: Lyceum, 2010.
- Ghid de implementare a curriculumului.* Chișinău: Lyceum, 2011.
- Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasaa III-a.* Chișinău: MECC, 2017.
- Grosu, E.; Croitoru, R. ș.a. *Educație Tehnologică. Manual pentru clasa a 3-a.* Chișinău: Epigraf, 2016.
- Grosu, E. *Educație tehnologică clasa a 3-a. Ghidul învățătorului.* Chișinău: Ed. Epigraf, 2012.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
1	32

Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore	Evaluări			Observații
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
Arta culinară și sănătatea	15	1	1	1	
Total semestrul 1	15	1	1	1	
Semestrul 2					
Sărbători calendaristice	6	1	1		
Arta acului	11	1	1	1	
Total semestrul 2	17	2	2	1	
Total an	32	3	3	2	

SEMESTRUL 1. Modulul *Arta culinară și sănătatea*

Nr. de ore alocate: 15

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații
1	1. Noțiuni despre o bună bucătărie și o alimentație echilibrată	1		[4, pp.8-9]	EI	
	• Varietatea alimentelor	1		[4, pp.8-9]		
	• Componenta nutritivă a alimentelor și rolul lor pentru sănătatea omului	1		[4, pp.10-11]		
	• Regimul alimentar	1		[4, pp.14-15]		
	• Condiții adecvate de păstrare a produselor alimentare	1		[4, p.12]		
2	2. Normele de igienă și protecție a muncii	1		[4, pp.13]		
	• Igiena personală și norme de igienă și protecție a muncii la utilizarea dispozitivelor, aparatelor de încălzit etc.	1		[4, pp.16-17]		
	• Prevenirea contaminării cu microbi în timpul prelucrării culinare a alimentelor	1		[4, pp.18]		
3	3. Prelucrarea culinară a produselor alimentare	1		[4, pp.19]	EFE (P1, P2, P3, P4)	
	• Prelucrarea primară și termică a produselor alimentare	1		[4, pp.19]		
	• Tehnologia preparării tartinelor	1		[4, pp.20-22]		
	• Tehnologia preparării salatei din legume fierte	1		[4, pp.20-22]		
4	4. Comportarea corectă în timpul mesei	1		[4, pp.22-23]	ES	
	• Norme de comportare la masă	1		[4, pp.27]		
	• Evaluare sumativă	1		[4, pp.24-25]		
	• Întreținerea ordinii și curățeniei în încăperea, la masa de lucru	1		[4, pp.24-25]		

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

Detalii Evaluare

Evaluare formativă în etape	Evaluare sumativă semestrială (test)
<p>Produce:</p> <p>P1: Elaborarea unui proiect de confecționare</p> <p>P2: Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționarea a unor articole tradiționale</p> <p>P3: Realizarea procesului tehnologic conform proiectului elaborat</p> <p>P4: Evaluarea lucrărilor confecționate conform cerințelor estetice, tehnologice și funcțiilor utilitare.</p>	<p>Sub-competențe:</p> <p>1. Explicarea unor informații despre componența nutritivă a alimentelor și rolul acestora în organism:</p> <ul style="list-style-type: none"> elaborarea unui meniu pentru alimentația unui copil de 10 ani (corespunzător unei alimentații echilibrate). <p>2. Evaluarea calității unor produse alimentare după aspect, culoare, miros, gust, pipăit etc.:</p> <ul style="list-style-type: none"> explicarea unor informații despre calitatea nutritivă a produselor alimentare în funcție de prospețimea și starea acestora; respectarea normelor de igienă și protecție a muncii în timpul preparării și consumării produselor culinare; <p>3. Amenajarea locului de lucru cu ustensile, vase etc. necesare preparării unor bucate:</p> <ul style="list-style-type: none"> *evaluarea calității unor alimente după proveniență, stare, aspect etc.; *servirea corectă, adecvată la masă a unor mâncăruri și băuturi; <p>4. Evaluarea activităților în grup, sub aspect estetic, aranjarea mesei.</p>

Anexa 10

PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ LIMBA ROMÂNĂ, CLASA A III-a

Subiectul: Textul *Ghiocelul* după Hans Christian Andersen. Predicatul.

Tipul lecției: Lecție de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor

Sub-competențe	Obiectivele lecției: La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:	Produsul evaluat	Criteriile de succes
1.11. 2.1. 4.5. 4.11.	<p>O₁: să citească pe roluri textul propus;</p> <p>O₂: să determine momentele acțiunii prin stabilirea relațiilor cauză–efect;</p> <p>O₃: să identifice predicatul într-o propoziție dată, formulând întrebarea potrivită cuvântului selectat;</p> <p>O₄: să precizeze ce exprimă predicatul identificat și ce cuvânt determină în propoziția dată;</p> <p>O₅: să alcătuiască enunțuri folosind predicate exprimate prin verbe cu o construcție morfologică dată;</p> <p>O₆: să exprime atitudinea față de text prin propunerea unui sfârșit.</p>	P7: Partea de propoziție	<p>1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat.</p> <p>2. Precizez ce exprimă.</p> <p>3. Explic ce cuvânt determină.</p> <p>4. Subliniez potrivit partea de propoziție identificată.</p>

Strategii didactice:

- forme:** frontal, individual, în echipe;
- metode, tehnici și procedee:** lucrul cu manualul, Gândește-Echipe-Prezintă, tehnica *Dacă..., atunci...,* conversația, exercițiul, tehnica de reflecție *De atunci...*;
- mijloace:** manual, coală A₀, carioci, fișă de lucru.

Strategii de evaluare:

- evaluare formativă punctuală (probă scrisă, autocorectare, autoevaluare);
- evaluare formativă interactivă (tehnica de reflecție *De atunci...*).

Bibliografie:

- Curriculumul școlar pentru clasele I – IV*, Chișinău: S.n, 2010.
- Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară de învățământ*. Chișinău: Lyceum, 2011.
- Buruiană M., Ermicioi A., Cotelea S. și al. *Limba română. Clasa a III-a*. Chișinău: Știința, 2016.
- Metodologia evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a*. Chișinău: 2017.

4. Evaluarea curentă, instructivă				Fișă de lucru	EFP
O ₃ O ₄	<p>Prezentarea fișei de lucru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observă sarcina, criteriile de succes, modalitatea propusă pentru autoevaluare. • Realizează sarcina individual. <p>Identifică predicatul în propoziția: <i>Printre sălcii susură un izvor.</i></p>	5	Individual		
	<p>Ce fac pentru a reuși să realizez sarcina?</p> <p>1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat.</p> <p>2. Precizez ce exprimă.</p> <p>3. Explic ce cuvânt determină.</p> <p>4. Subliniez potrivit partea de propoziție identificată.</p>	<p>Realizez:</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p>	<p>Cum am reușit să realizez?</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p> <p>independent ghidat cu sprijin</p>		
	<p>Verificarea realizării sarcinii prin prezentarea variantei corecte de răspuns.</p> <p>Elucidarea greșelilor și oferirea ghidării și sprijinului eventual necesare elevilor pentru a se autocorecta.</p> <p>Monitorizarea completării fișelor de autoevaluare.</p>	<p>Se autocorectează, eventual ghidați sau cu sprijin.</p> <p>Completează fișa de autoevaluare prin sublinierea modului în care au reușit să realizeze sarcina.</p>			Autocorectare Autoevaluare
5. Bilanțul lecției. Concluzii					
O ₆	<ul style="list-style-type: none"> • Realizează reflecții asupra eventualelor erori, completând finalul întâmplărilor: <i>De atunci...</i> • Exprimarea judecăților de valoare asupra activității elevilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Propun finalul. • Își expun părerile. 	3	Frontal	Tehnica de reflecție <i>De atunci..</i>
6. Anunțarea temei pentru acasă					
	<ul style="list-style-type: none"> • Anunțarea temei pentru acasă: Ex. 5, 8, p. 142 • Asigurarea înțelegerii modului de realizare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Observă în manual și notează în agenda. 	2	Frontal	Manual Agendă

PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ MATEMATICĂ, CLASA A III-a

Lecția nr. 3(1): Adunarea și scăderea fără trecere peste ordin

Tipul lecției: mixtă

Sub-competențe:

- 2.1 Efectuarea adunării și scăderii în concentrul 0-1000, fără și cu treceri peste ordin.
- 2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.
- 2.6. Formularea de probleme, pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.
- 2.7. Completarea unor tabele sau scheme în care se organizează probleme, exerciții.

Obiectivele lecției:

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

- O₁: să efectueze adunări și scăderi fără trecere peste ordin în concentrul 0-1000, oral și în coloniță, comentând modul de calcul;
- O₂: să afle componentele necunoscute a unor adunări, scăderi organizate în formă tabelară, comentând în baza probelor operațiilor respective;
- O₃: să formuleze oral întrebarea unei probleme simple de adunare, scădere, pornind de la condiția dată;
- O₄: să manifeste spirit de obiectivitate și imparțialitate în autoevaluare și evaluare reciprocă.

Strategii didactice:

- forme: frontală, frontal-individuală, individuală, în perechi;
- metode, tehnici și procedee: dictare matematică; problematizare; Gândește-Perechi-Prezintă; modelare; rezolvare comentată; exercițiu; conversație.
- mijloace: manual; PPT; fișe cu numere (verso - litere); numărătoare de poziționare; planșa cu criteriile de succes (produsul P4); fâșii de hârtie; planșă demonstrativă de autoapreciere „Strugurele”; creioane colorate.

Strategii de evaluare:

- evaluare inițială (dictare matematică, autocorectare);
- evaluare formativă interactivă (autocorectare, corectare reciprocă, autoapreciere).

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a*. MECC, 2017.
4. Ursu, L.; Lupu, I.; Iasinschi, Iu. *Matematică. Manual, clasa 3*. Chișinău: Prut, 2016, p. 30.

SCENARIUL DIDACTIC AL LECȚIEI

O	ELEMENTE DE CONȚINUT		t	STRATEGII DIDACTICE			STRATEGII DE EVALUARE
	ACTIVITATEA ÎNVĂȚĂTORULUI	ACTIVITATEA ELEVILOR		forme	metode	mijloace	
I. Organizarea clasei							
Asigurarea condițiilor și climatului favorabil începerii organizate a lecției.							
2. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților (evaluare inițială). Anunțarea temei și a obiectivelor lecției							
O ₁ O ₄	<p>▶ Dictare matematică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea regulilor de comportament în cadrul unei dictări matematice • <i>Realizarea dictării matematice</i> – Observați numerele: 65 23 Calculați: suma lor; diferența lor. – Observați numărul: 77 Calculați numărul: mai mare cu 2 zeci; mai mic cu 2 unități. – Observați numerele: 243 203 Calculați în minte și scrieți: cu cât unul dintre aceste numere este mai mare decât celălalt; cât trebuie să adunăm la 203, pentru a ajunge la 210; cât trebuie să scădem din 243, pentru ca să rămână cel mai mic număr de o cifră. – Primul termen este 5, suma este 375. Aflați termenul al doilea. – Scăzătorul este 500, diferența – tot 500. Aflați scăzătorul. • Autoverificarea. Identificarea și corectarea greșelilor comise¹ <p>Șirul răspunsurilor corecte se prezintă pe fișe fixate într-un rând pe verso-ul tablei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea activităților de postrezolvare <p>Rog elevii să treacă pe rând la tablă și să rearanjeze fișele în ordinea descrescătoare a numerelor. La final fișele se întorc pe verso.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Încercați să citiți. Este corectă scrierea? Cine știe cum se scrie corect? <p>Plasez 2 fișe cu cratimă; se obține: VIȚA-DE-VIE.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ce semn este scris pe aceste fișe? Ce semnificații are? 	<p>15</p> <p>Formulează regulile: Ascultăm sarcinile cu atenție. Calculăm în minte și scriem doar răspunsurile, separându-le prin virgule. Lucrăm în liniște. După ce scriem rezultatul obținut, ridicăm mâna cu pixul (pe cot). Dacă nu am reușit să calculăm, lăsăm trei pătrățele și revenim la final.</p> <p>Răspunsuri: 78, 42, 97, 75, 40, 7, 243, 370, 1000. Elevii care nu au comis greșeli sunt aplaudați. Cei alți, selectiv, își identifică motivele greșelilor și se autocorectează. VIȚADEVIE</p> <p>La scriere – cratimă, semn de punctuație. În matematică – minus, semnul operației de scădere.</p>	<p>Frontal-individuală</p> <p>Dictare matematică</p>	<p>PPT</p>	<p>EI</p> <p>Autoevaluare EFI</p>		

¹ La finele lecției, caietele vor fi luate la control pentru a constata rezultatele evaluării inițiale și a ajusta/corecta în mod corespunzător parcursul ulterior de învățare al elevilor.

	<p>► Anunțarea temei și a obiectivelor lecției</p> <p>— Astăzi la lecție vom rezolva probleme despre vița-de-vie, o bogăție și mândrie a Republicii Moldova. Plantații de viță-de-vie se întind pe podgorii frumoase (slide PPT). Ne vom antrena la efectuarea în minte și în coloniță a adunărilor și scăderilor cu numere de trei cifre și ne vom autoevalua cu ajutorul unui strugure mare – cât să ne ajungă la toți. Dar întâi vom descoperi că nu este greu să aduni și să scazi numere de trei cifre dacă știi să operezi cu numere mai mici. Este același mod de calcul, doar că numerele sunt mai mari.</p> <p>Rog să identifice vocalele în cuvântul decodificat, apoi să propună cuvinte-insușiri care încep cu aceste vocale și exprimă cum trebuie să fim pentru ca să ne simțim bine la lecție, învățând fiecare și toți împreună.</p>	<p>Variante de răspuns:</p> <p>A – atenți, activi, ageri, amabili;</p> <p>I – isteți, ingenioși, iuți la minte;</p> <p>E – energici, educați.</p>				PPT	
3. Predarea-învățarea materiei noi							
O ₃	<p>► Lucrul cu manualul: „Observăm și descoperim”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rog elevii să citească independent sarcina, apoi să colaboreze în perechi și să formuleze întrebări potrivite. • Solicit argumentare. 	<p>Câți butași de viță-de-vie sunt în total?</p> <p>Cu cât sunt mai mulți butași de sortul „Moldova” decât de sortul „Lidia”?</p>	15 (30)	În perechi	Cândește-Perechi-Prezintă		
O ₁	<ul style="list-style-type: none"> • Rog elevii să observe cum este reprezentat calculul la adunare pe numărătoarea de poziționare, pentru ca să demonstrăm și noi la fel. • Dirijează aranjarea în coloniță, scriind termenii sub ecusoane. Solicit comentarea calculelor efectuate de fiecare dintre cei 3 copii și formează numărul-sumă. • În mod analog se abordează calculul la scădere: oral cu reprezentare pe numărătoare, apoi în scris. 	<p>Prima problemă se rezolvă prin adunare, de aceea am întrebat câți sunt în total. A doua se rezolvă prin scădere, de aceea am comparat - „cu cât”.</p> <p>Trei elevi își aleg câte un ecuson: S, Z, U.</p> <p>Reprezintă pe numărătoare numărul 356, apoi adunarea cu 142, rostesc numărul-sumă, iar la final își fixează la tablă ecusoanele în ordinea corespunzătoare.</p> <p>– Dan a adunat unitățile între ele (6+2=8).</p> <p>– Ana a adunat zecile între ele (5+4=9).</p> <p>– Liviu a adunat sutele între ele (3+1=4).</p> <p>Concluzie: Citesc regula din manual.</p>		Frontal	Modelare	Ecusoane (S, Z, U) Numărătoare de poziționare	

	<ul style="list-style-type: none"> • Dirigez efectuarea probelor prin operație inversă. • Conduc elevii spre a observa că aceste calcule sunt ușor de efectuat în minte. În general, copiii isteți calculează în minte, își antrenează gândirea și apelează la calcul în coloniță sau la calculator doar în caz de necesitate. Noi acum ne antrenăm în calculul în coloniță pentru ca să știm să-l folosim atunci când va fi mai dificil de calculat în minte. • Prezint criteriile de succes pentru efectuarea calculelor scrise (produsul P4). 	<p>Observă denumirile componentelor operațiilor de adunare și scădere; formulează regulile corespunzătoare; scriu și efectuează proba calculând oral.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aranjez corect numerele în coloniță. 2. Efectuez calcule și scriu fiecare cifră a rezultatului. 3. Efectuez proba (la necesitate). 				Planșă demonstrativă	
4. Consolidarea materiei și formarea capacităților							
O ₂	<ul style="list-style-type: none"> ► Lucrul cu manualul: Ex. 1, tabelul 1 Dirigez completarea tabelului: <ul style="list-style-type: none"> • Observăm organizarea în coloane a trei exerciții de tip Termen + Termen = Sumă. • Citim exercițiul din prima coloană. • Scriem adunarea în rând și în coloniță. • Efectuăm calculele orale și în coloniță. • Ne autoverificăm (PPT – tabelul cu prima coloană completată) • Celelalte două coloane se abordează în mod analog. 		5 (35)	Frontal-individual	Rezolvare comentată	PPT	Autocorectare EFI
O ₁		— Cunoaștem termenii, trebuie să aflăm suma. Efectuăm adunarea. Doi elevi lucrează concomitent la tablă, ceilalți scriu în caiete.					
5. Evaluarea curentă, pentru materia nouă							
O ₁	<ul style="list-style-type: none"> ► Ex. 2 • Monitorizez rezolvarea independentă pe fișe. • Ghidez evaluarea reciprocă. • Asigur feed-back: emoțional, de conținut, de activitate. 	<p>Perechile de elevi rezolvă pe fișe (fășii de hârtie): un elev – coloana întâi, altul – coloana a treia. Se calculează mental, se scriu doar rezultatele.</p> <p>Colegii de bancă fac schimb de fișe și verifică rezultatele, calculând, la fel, oral. În cazul în care apar divergențe, discută. Realizează corectări eventuale prin conținut și rezultatele prezentate (PPT). Își identifică reciproc motivele greșelilor.</p>	5 (40)	Individual	Exercițiul	Fășii de hârtie	Corectare reciprocă EFI
O ₄				În perechi	Evaluare reciprocă	PPT	

6. Bilanțul lecției. Concluzii					
O ₄	<ul style="list-style-type: none"> • Dirigez reflecția: Care dintre activitățile realizate la lecție v-a plăcut cel mai mult? Ce vi s-a dat cel mai ușor? Ce a fost mai dificil? • Propun autoaprecierea pe planșa „Strugurele” afișată la tablă. • Tragem concluzia: este mare și frumos strugurele nostru, dar și mai frumos va deveni când se va coace mai bine. • Formulăm scopuri pentru viitor: Cum vom ajuta la „coacerea cunoștințelor” • Anunț tema pentru acasă. Asigur conștientizarea sarcinilor de efectuat. 	5 (45)	<p>Frontal</p> <p>Individual</p> <p>Frontal</p>	<p>Conversație</p> <p>Conversație</p>	<p>Planșa <i>Strugurele</i></p> <p>Autoapreciere EFI</p>

PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA A III-a

Tema plastică: Tehnica desenului în creion simplu și creioane colorate

Subiectul: Vază cu flori

Tipul lecției: de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor

Sub-competențe:

- 1.2. Să realizeze proiecte artistice în diverse materiale și tehnici de artă.
- 2.2. Să perceapă funcțiile decorativă și constructivă a punctelor și liniilor.
- 4.2. Să perceapă calitățile estetice ale mesajelor operelor de artă plastică.

Obiectivele lecției:

La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

- O₁: să organizeze în mod echilibrat elementele din spațiul plastic;
- O₂: să manuiască cu abilitate instrumentele de lucru, creioane colorate;
- O₃: să folosească adecvat culorile corespunzătoare subiectului propus;
- O₄: să formuleze idei și opinii asupra temei plastice date folosind limbajul specific;
- O₅: să evalueze și autoevalueze lucrările pe baza criteriilor propuse.

Strategii didactice:

- **forme:** frontal, individual, în perechi, în grup;
- **metode, tehnici și procedee:** tehnica didactică „Alege creionul preferat!”, conversația, exercițiul, explicația, demonstrația, problematizarea, tehnica de reflecție „Declar lumii întregi!”;
- **mijloace:** prezentare PowerPoint, blocuri desen, creioane colorate, fișe de lucru în perechi, planșa didactică demonstrativă *Vază cu flori*, planșa demonstrativă cu criteriile de succes, fișe de autoevaluare.

Strategii de evaluare: evaluare formativă punctuală (probă practică: produsul P2; autoevaluare); evaluare formativă interactivă.

Produsul evaluat	Criterii de succes
P2: Lucrare plastică utilizând creioanele colorate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez corespunzător/adecvat creioanele de diferite culori. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV.* Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat, clasele I-IV.* Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a.* MECC, 2017.
4. Canțîru, I.; Vatavu, A.; Carauș, O. *Educația plastică, manual pentru clasele 3-4.* Chișinău: ARC, 2016.
5. Canțîru, I.; Vatavu, A.; Carauș, O. *Educația plastică. Ghid pentru clasele 3-4.* Chișinău: ARC, 2009.

SCHIȚA LECȚIEI CADRU ERRE DIRIJAREA ÎNVĂȚĂRII

EVOCARE (10 min.)

- Tehnica didactică „Alege creionul preferat!”

Captarea atenției. Se observă suportul de creioane colorate (rosu, galben, albastru, verde, violet, negru) de pe fiecare bancă.

Curiozitate: Majoritatea creioanelor de astăzi sunt fabricate în China.

Enunț lacunar: Dacă această țară ar decide brusc să nu mai exporte creioane, atunci...

Conversație. Fiecare elev alege din suportul de creioane colorate unul care îi place mai mult. Pentru fiecare culoare se prezintă o întrebare (PowerPoint). Apoi elevii, selectiv, răspund la întrebările propuse.

- ✓ Creionul roșu: *Când scrie mai ușor creionul?*
- ✓ Creionul galben: *Ce tipuri de linii putem trasa cu creionul?*
- ✓ Creionul verde: *Ce importanță au culorile?*
- ✓ Creionul albastru: *Care trei culori s-ar potrivi pentru a colora o floare?*
- ✓ Creionul negru: *Ce simți când primești un buchet de crizanteme? (se aduce un buchet de crizanteme)*

Activitate în grup. Elevii se grupează după culoarea creionului selectat și colaborează în grupuri pentru a răspunde la întrebările prezentate (PowerPoint).

- ✓ Creionul roșu: *Ce tehnici de lucru ați utilizat la lecțiile de educație plastică?*
- ✓ Creionul galben: *Numiți elementele de limbaj plastic învățate.*
- ✓ Creionul verde: *Ce tipuri de linii putem utiliza la desenarea unei flori?*
- ✓ Creionul albastru: *Ce cunoașteți despre cercul cromatic?*
- ✓ Creionul negru: *Cum obținem tonuri închise? Dar deschise?*

La final sunt rugați să se ridice elevii care au ales creioane de culori primare. Se cere argumentarea: *De ce aceste culori le numim primare?*

Activitate în perechi. Elevii revin la locuri și colaborează în perechi la realizarea sarcinii de pe fișa de lucru.

Trasați săgeți pentru a completa propoziții adevărate:

Tabloul care reprezintă un colț de natură se numește	compoziție
Imaginea care reprezintă chipul, figura unei persoane se numește	peisaj
Tabloul care reprezintă personaje în acțiune se numește	natură statică
Imaginea care reprezintă obiecte neînsuflețite se numește	portret
	natură moartă

Autoapreciere & Pauză dinamică. Perechile se autoverifică în baza prezentării (PowerPoint), corectează eventualele erori, obținând explicații de la colegi. La final, perechile își apreciază de comun acord starea de mulțumire referitoare la rezultatele obținute și o exprimă prin mișcări:

- foarte mulțumiți – sărim pe loc;
- mulțumiți, dar am fi putut mai mult – defilăm pe loc;
- nu prea mulțumiți, trebuie să repetăm – facem înclinări laterale.

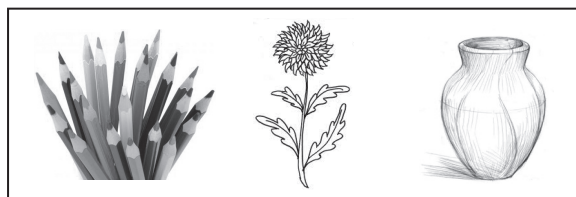
REALIZAREA SENSULUI (25 min.)

► **Problematizare**

Restabilește enunțul. Care este părerea ta? *Simbolul, crizantema, prieteniei, este.*

- Observați imaginile (PowerPoint):

- Ce legătură există între aceste imagini?
- Din ce este alcătuită o plantă – floare? Florile care le punem în vase cu apă, au toate părțile componente? Care parte componentă lipsește?
- Reprezentând o floare în vază, ce fel de compoziție vom obține?
- De ce este nevoie pentru a avea succes în realizarea unei compoziții? (Prezentarea criteriilor de succes și asigurarea conștientizării acestora.)

► **Realizarea compoziției plastice**

Sugerez etapele de lucru:

1. Prezentarea și analiza planșei didactice (sau a unei imagini *vază cu flori*) sub aspectul evidențierii culorilor, materialelor și tehnicilor grafice folosite (hașurare).
2. Compunerea imaginii în spațiul plastic (orizontal sau vertical).
3. Desenarea formelor de bază, respectând proporțiile (vaza, flori și frunze)
4. Redarea volumului obiectelor reprezentate prin hașurare cu creioane colorate.
5. Finisarea imaginii prin redarea unor detalii și accente.

Telegramă

Hașurare — acoperirea unei porțiuni din desen cu linii paralele sau întretăiate, egale ca grosime și trasee la unghiuri și distanțe egale.

Hașurare

circulară, liniară, încrucișată.

► **Autoevaluarea activității în baza criteriilor de succes.**

Un elev (doritor) prezintă oral, în baza lucrării afișate. Ceilalți, concomitent, se autoevaluează și apreciază gradul de independență în realizarea fiecărui criteriu prin hașurarea inimioarei corespunzătoare:

- independent – toată inimioara;
- ghidat de învățător – o jumătate de inimioară;
- cu mai mult sprijin – un sfert din inimioară.

Data:				Elevul:			
Lucrare plastică utilizând creioanele colorate							
1		2		3		4	
Eu	Profesorul	Eu	Profesorul	Eu	Profesorul	Eu	Profesorul

REFLECȚIE (5 min.)

► **Declar lumii întregi!**

- A fost ușor să ...
- Altă dată voi ...
- Consider că ...

EXTINDERE (5 min.)

► **Realizarea unei expoziții** cu lucrările cele mai reușite, la dorința elevilor.

► **Problematizare.** Cui ai dăruia crizanteme?

Elevii doritori pot oferi lucrările realizate în dar colegilor sau pot să le vândă la preț de câteva expresii plastice despre crizanteme.

Anexa 13

PLAN DE RECUPERARE. MODELE ORIENTATIVE

Model pentru portofoliul elevului

Elevul _____

Perioada de recuperare _____

(din ce dată până la ce dată se prevede ameliorarea)

Motivul recuperării _____

Nr.	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Data reevaluării	Rezultatul	Semnătura părintelui

Model pentru diagrama învățătorului

Clasa _____ Învățătorul _____

Numele, prenumele elevului	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Perioada de recuperare	Motivul recuperării	Data re-testului	Rezultatul	Semnătura învățătorului	Coordonat

MONITORIZAREA PUNCTUALĂ A PERFORMANȚELOR (selectiv)¹ (evaluări formative punctuale)

Produs școlar evaluat²:

Criterii de evaluare³: 1.
2. etc.

	Numele, prenumele elevului	Data/Perioada			
1.		4			
2.					
3.					
4.					

SINTEZA PERFORMANȚELOR (în baza monitorizării etapizate a performanțelor)

Competențele specifice disciplinei⁵:

1.
2.
3. etc.

	ELEV:	Competențele specifice disciplinei <i>Produsele evaluate</i>			
		1 ⁶ ⁷	2	3	4
1.		8			
2.					
3.					

- 1 Pentru monitorizare punctuală se selectează anumiți elevi și anumite produse, în funcție de necesitățile identificate pe parcurs.
- 2 Se scrie numărul de ordine al produsului conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap.4) și formularea respectivă.
- 3 Se scriu criteriile de evaluare în corespundere cu criteriile de succes aferente produsului evaluat.
- 4 În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.
- 5 Se transcriu din curriculum disciplinar.
- 6 Se scrie numărul de ordine al competenței specifice.
- 7 Se scrie lista produselor prin care a fost evaluată pe parcursul anului competența specifică respectivă, de ex.: P1-P5, P8 etc.
- 8 În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează nivelul individual atins în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

FIȘE PENTRU PORTOFOLIUL ELEVULUI

► **Produx evaluat:** P23. Citirea cu voce a unui text cunoscut

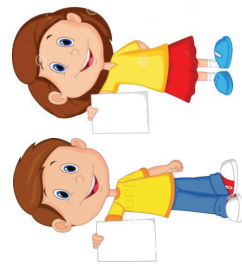
Textul	Data	Modul de apreciere	1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul.	2. Pronunț corect fiecare cuvânt.	3. Articulez corect toate cuvintele.	4. Citesc expresiv, cu intonația potrivită.	5. Identific și explic cuvintele necunoscute*	Recomandarea învățatorului, a colegului
		eu						
		coleg/ învățător						

► **Produx evaluat:** P18. Rezolvarea problemelor compuse

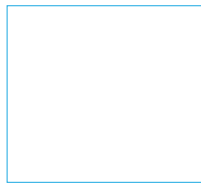
Data	Modul de apreciere	1. Citesc problema	2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei	3. Scriu schema problemei	4. Elaborez planul de rezolvare a problemei	5. Scriu rezolvarea cu plan, cu justificări, prin exercițiu	6. Scriu răspunsul problemei	Recomandarea învățatorului, a colegului
	eu							
	coleg/ învățător							

Instituția de învățământ

Tabel de performanță școlară

Clasa 3

Elev _____

Data nașterii _____

INFORMAȚIE DESPRE INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

ADRESA: _____

SITE: _____

TELEFON: _____

E-MAIL: _____

Diriginte: _____

Părinți (tutore): _____

Anul de studii

Copilul la școală		de cele mai multe ori	deseori	uneori
Pe parcursul anului școlar:				
Copilul ca subiect al învățării				
1. Manifestă motivație pentru învățare.				
2. Este atent în realizarea sarcinilor.				
3. Este responsabil în efectuarea temelor.				
4. Este obiectiv în autoevaluare și în evaluarea reciprocă a colegilor.				
5. Este perseverent în vederea îmbunătățirii rezultatelor personale.				
Copilul în raport cu sine				
6. Este responsabil față de înfișșarea, sănătatea și securitatea sa.				
7. Este grijuliu față de obiectele personale.				
8. Are încredere în forțele proprii.				
9. Își gestionează emoțiile.				
10. Denotă capacități de autoeducație.				
Copilul în interacțiune cu mediul				
11. Îndeplinește regulile clasei și ale școlii.				
12. Are o atitudine protectoare față de mediul înconjurător.				
13. Colaborează cu ceilalți pe bază de respect și empatie.				
14. Manifestă inițiativă și abilități de decizie în activități și contacte cu colegii.				
15. Pare fericit la școală.				

Calificativele acordate elevului la finalizarea clasei a III-a

Limba și literatura română

Matematică

**Descrierea rezultatelor elevului
pe parcursul clasei a III-a la disciplinele școlare**

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare			
2. Perceperea mesajului citit/auditat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare			
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor			
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative			
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură			
<p>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Prezentarea succintă a unor informații, a unor relații cauze independente; Prezentarea orală a unei situații de comunicare; Lectura imaginilor; Elaborarea unei compoziții (oral); Prezentarea mesajului argumentativ; Alcătuirea unui text și expunerea orală (în baza planului de idei, imaginilor); Identificarea părților de vorbire/de propoziție; Elaborarea unei compoziții (scris); Redactarea textelor proprii cu și fără repere; Alcătuirea și scrierea propozițiilor; Scrisul; Alcătuirea unui dialog scris; Scrierea bilețelului, anunțului, invitației, felicitării; Citirea textului literar/nonliterar la prima vedere; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Receptarea mesajului scris (citirea/lectura); Rectarea poeziei; Identificarea mijloacelor artistice învătate; Analiza și sinteza unui text literar; Povestirea unui text literar; Descrierea/caracterizarea unui personaj literar; Elaborarea unui plan de idei al textului citit; Transcriere de text; Scrierea după dictare; Ortografia ortogramelor/cuvintelor ce conțin grupuri de liere; Prezentarea unui text literar cunoscut; Prezentarea unei cărți citite; Elaborarea/completarea unei agende de lectură.</p>			

MATEMATICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse			
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate			
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice			
4. Explorarea/investigarea unor situații de problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii			
<p>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: scrierea, citirea numerelor naturale; calcul oral; calcul în colonii; rezolvarea problemelor simple și compuse; formularea problemelor; rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; recunoașterea formelor geometrice; efectuarea măsurărilor; transformări simple ale unităților de măsură; completarea șirurilor de numere, forme geometrice; formarea șirurilor de numere după o regulă dată; exerciții, enunțuri lacunare; completarea tabelelor, schemelor; determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; colaborarea în echipă; completarea caietului.</p>			

ȘTIINȚE	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea informațiilor științifice			
2. Explorarea și investigarea lumii inconjurătoare			
3. Comunicarea orală și scrisă utilizând stilul științific			
4. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural și al celui social			
<p>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Comunicarea orală/scrisă a informației științifice; Descrierea unor corpuri, locuri geografice, stări, fenomene din natură; Clasificarea elementelor naturii; Realizarea unor investigații simple; Ordonaarea gruparea unor obiecte, fenomene, evenimente; Comunicarea observațiilor efectuate, informațiilor selectate/citite; Realizarea unor experimente simple; Înregistrarea grafică (tabel, schemă, fișă de observare) a observațiilor efectuate; Analiza unor acțiuni, schimbări, consecințe, efecte; Utilizarea instrumentelor de măsurare (citirea unui termometru, folosirea unui calendar, a ceasului).</p>			

EDUCAȚIA MORAL-ȘPIRITUALĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Utilizarea conceptelor specifice valorilor moral-spirituale pentru cunoașterea și respectarea tradițiilor naționale, experienței religioase, normelor de conviețuire în societate			
2. Aplicarea normelor din sfera valorilor umane în stabilirea relațiilor interpersonale pozitive			
3. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil adecvat unei lumi în schimbare			
4. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar. Mesajul oral: Portretul fizic/moral a unui personaj; Studii de caz; Descrierea sărbătorilor calendaristice; Implicarea în acțiuni comunitare; Mini-proiecte de grup.</i>			

EDUCAȚIA MUZICALĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Cunoașterea și înțelegerea diversității fenomenului muzical-artistic din perspectiva semnificațiilor emoționale și estetice			
2. Identificarea mijloacelor de expresivitate muzicală conform rolului în redarea imaginii artistice și a mesajului ideatic al operei muzicale			
3. Demonstrarea dexterităților muzicale și integrarea în activități artistice școlare, culturale, sociale			
4. Utilizarea terminologiei muzicale specifice pentru reflecție și autoexprimare			
5. Receptarea și promovarea valorilor muzicale naționale și universale			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar. Audia creațiilor muzicale; Interpretarea cântecelor; Caracterizarea creațiilor muzicale; Improvizarea melodiilor.</i>			

EDUCAȚIA PLASTICĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă			
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică			
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă			
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă; Colaborări în echipe.</i>			

EDUCAȚIA FIZICĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Cunoașterea noțiunilor, cerințelor și legărilor elementare referitoare la educația fizică și aplicarea acestora în practica educațională			
2. Dezvoltarea competențelor fizice de bază prin intermediul exercițiilor fizice			
3. Formarea calităților de personalitate, comportamentului civilizat, a deprinderilor comunicative și de interacțiune socială			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Exerciții de fron și formații; cu caracter aplicativ; de atletism; din gimnastica de bază; de dezvoltare fizică generală; Aruncarea mingii; Jocuri sportive.</i>			

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect			
2. Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat			
3. Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectând regulamentul tehnologic			
4. Evaluarea lucrării realizate, memorarea etapelor procesului tehnologic			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Confecționare de lucrări.</i>			

LIMBA STRĂINĂ	independent	ghidat de învățător	cu mai mult sprijin
1. Receptiarea mesajelor orale			
2. Producerea mesajelor orale și interacțiunea orală			
3. Receptiarea mesajelor scrise			
4. Producerea mesajelor scrise și interacțiunea scrisă			
5. Inițierea în cunoașterea altor culturi			
6. Conectarea la alte limbi și discipline			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Recunoașterea sunetelor; a cuvintelor, a emunțurilor dintr-o comunicare scrisă sau orală; Reproducerea emunțurilor simple; Dialogul oral; Formularea răspunsului la întrebări; Descrierea ghidată a obiectelor; a personajelor; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Povestirea unui text; Recitarea poeziei; Conversație; Prezentarea orală a unei situații de comunicare; Scrisul; Dictare; Scrisoarea; Cătețul meu.</i>			

Recomandări/arii de dezvoltare (opțional):

Semnătura dirigintei: _____

Semnătura părintelui: _____

L.Ș

Semnătura directorului